

Walawi Chilongole

Chitabu cha Walawi china malajizo gowapegwe Waisilaeli na Nguluwi kwa kukolela Musa. Malajizo aga gangulajila ndaze vyoilinguganigwa kulavya nhambiko na vyoilinguganigwa kudita kuli kufugamila kuli ihema lya Nguluwi. Ulonzi Walawi kota vyowandichigwe kulawa kuli ndonga ya Chiebulaniya, lina mana ya “galinguwala Walawi.” Wano ndo wawele nhanzi ihaguligwe na Nguluwi iwele na mijito ja utambika na kulolela ihema lya Nguluwi. Wasomile wa katali wangukunda kota chitabu cha Walawi hamwe na vitabu vinji vine vya mwaluko (Mwaluko na Kulawa na Hisabu na Kukumbuchila), navyandichigwa na mloli Musa. Ayi yangulajilwa kuli chitabu chichi, kwa vila Walawi 1:1, changwaluka kwa kulonga kota, “Mkulu Nguluwi nakamchema Musa kuli ihema lya heye na kudawala na heye.” Wasomile wani wangukunda kota hanji chitabu achi nachiwichigwa hamwe kulawa kuli maandiko gamwe ga katali kuli kaline ya 5-6 (Yesu loyang'hali kupondigwa), mhela wa Waisilaeli lowawele kuli upogozi ako Babeli.

Kuli mwaluko mwa chitabu cha Walawi, twangusoma kuwala nhambiko zili vinji na ndolendole ziwele Nguluwi nakalajiza zilavigwe na watambika. Nhambiko zimwenga nazilavigwa kilipiza gehile ga wanhu. Nhambiko zinji nazilavigwa kwa kunuwila, kwa chiwalo cha

kumgana Nguluwi. Kuli chila nhambiko, nayali naiganigwa iwe inojile lukami, iwe ilihela nongwa yoneche. Kulavya nhambiko inojile kwangulajila kota wanhu wangukunda Nguluwi ka yelile. Kuli honhu ha kuduma ha chitabu achi, yangusimilwa ndaze wanhu Waisilaeli na watambika vyowezile kiyeliza na kupona wawele wela. Chinhu chikulu kuli chitabu achi ndo kota Nguluwi ka yelile na kwa kuwinza malajizo gawele kuli chitabu achi, Waisilaeli wahawezile kikala na Nguluwi.

Gali mgati

1. Sula ya 1 mbaka ya 7 yangulavya malajizo na ndaze vyoilinguganigwa kulavya nhambiko na ndolendole zili vinji.
2. Sula ya 8 mbaka 10 yangulonga ndaze Aluni na wanage vyowehaguligwe na kuditigwa wawe watambika.
3. Sula ya 11 mbaka ya 16 yangulonga kuwala malajizo ganguwala vilyo vikundizwe na vikokomoche na kahi matamwa.
4. Sula ya 17 mbaka ya 27 yangutang'hula malajizo ganji galinguwala mbuli kota kulya na mnvina na ndaze vyoilinguganigwa kikala na miyaka ja Zuwa lya Kwesela.

Nhambiko ya kulakazwa

¹ Mkulu Nguluwi nakamchema Musa kuli ihema lya heye na kudawala na heye, nakamlonjela,

² “Walonjele Waisilaeli kota hana munhu kangugana kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya igongolo, kolihagula igongolo alyo kulawa

kuli chilundo cha misenga ama ming'holo ama mhene.

³ “Wone munhu yalingulavya nhambiko ya kulakazwa, kolihagula isenga ibuguma lilihela nongwa kulawa kuli chilundo. Komlavila hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi leka yakundigwe na Mkulu Nguluwi.

⁴ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa isenga lya nhambiko ya kulakazwa, iwele yokundigwa kwa chiwalo cha kumditila uhanyisi.

⁵ Hamba, kolidumula singo alyo isenga hali Mkulu Nguluwi. Na hewo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, woihola danda na kuboholela banzi zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

⁶ Ayo munhu yegale isenga alyo kwa nhambiko ya kulakazwa, koliwambula na kudumula vipuli.

⁷ Awo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, wowika goya ngodi mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko na kubwina chiluli.

⁸ Hamba, walelwa wa Aluni wawele ndo watambika wohola vipuli vya iwunde na mutwi na mafuta na kuviwika mchanya mwa ngodi na mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa kwa chiluli.

⁹ Ila mitumbu na magulu ga isenga alyo, munhu ayo kovihovuga kwa mazi. Mtambika koilakaza nhambiko ya kulakazwa hali honhu ha kulavila nhambiko kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

¹⁰ “Wone nhambiko ya heye ya kulakazwa koilavya kulawa kuli chilundo cha ming'holo ama mhene, ila kohagula ilume lilihela nongwa.

¹¹ Kolidumulila singo kuli ubanzi wa kasikazini mwa honhu ha kulavila nhambiko hali Mkulu Nguluwi, awo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni woboholela danda hali banzi zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa.

¹² Ila ayo munhu yegale igongolo alyo, kolidumula vipuli, kovilekaniza mutwi hamwe na mafuta ga ing'holo, na mtambika koviwika hali ngodi zilingwaka chiluli, hali honhu ha kulavila nhambiko.

¹³ Ila mitumbu na magulu ga ing'holo koga-hovuga kwa mazi. Mtambika koilakaza yeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo ndo nhambiko ya kulakazwa kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile na kumnojeza Mkulu Nguluwi.

¹⁴ “Wone komlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa ya videje, lelo kochigala nhambiko ya heye ya ng'hunda ya kisolo ama ng'hunda ya kufujigwa.

¹⁵ Mtambika kochigala chideje acho hali honhu ha kulavila nhambiko, kopobosola mutwi wa chideje na kuchilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko. Danda ya chideje acho yokamigwa na kumizilwa hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁶ Kolyusa lifu lyake hamwe na vinhu vya mgati mwa lifu na kuvitaga kuli ubanzi wa kolilawilaga isanya hali honhu ha kulavila nhambiko halinguwichigwa mivu.

¹⁷ Kochibata mabawa na kuchidadula, ila yaleche kuchidumula vipuli vili. Ila, mtambika kochilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko, mchanya mwa ngodi. Ayo ndo nhambiko ya

kulakazwa kwa chiluli chiwele na unhunyhililo unojile na kumnojeza Mkulu Nguluwi.”

2

Nhambiko ya nyhule

¹ “Munhu yoneche wone yochigala nhambiko ya nyhule kwa Mkulu Nguluwi, nhambiko ayo iwe ya utimbo unojile. Kojida mafuta na kuwika ubani mchanya mwa utimbo.

² Hamba, kowegalila awo walelwa wa Aluni wawele ndo watambika. Kohola chiganza chimwe cha utimbo unojile hamwe na mafuta na ubani na koulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko leka iwe nhambiko ya kukumbuchila kwa Mkulu Nguluwi. Ayo ndo nhambiko iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

³ Honhu hasigale ha nhambiko ayo, ndo ya Aluni na walelwa wa heye. Aho ndo honhu helile ng'hatu ha nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

⁴ “Wone munhu yomlavila Nguluwi nhambiko ya nyhule ibanichigwe mchiko, ayo yowa ya mibumunda hajiwichigwe usaso wa utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni, ama ga mibumunda mizisili johajiwichigwe usaso na jibakalizwe mafuta ga mzeituni.

⁵ Ila wone nhambiko youlingulavya ndo ibumunda litelechigwe migaye, ayo yowa ya utimbo unojile ulihela usaso uhanzigwe na mafuta ga mzeituni.

⁶ Mibumunda ajo jomogoligwa na kujidilwa mafuta, ayo ndo nhambiko ya nyhule.

⁷ Wone nhambiko youlingulavya ndo ya mibumunda jitelechigwe msufuliya, ayo yowa ya utimbo unojile na uwichigwa mafuta ga mzeituni.

⁸ Kochigala nhambiko ya nyhule igongomanyigwe na vinhu avi hali Mkulu Nguluwi, na kumha mtambika na heye kochigala hali honhu ha kulavila nhambiko.

⁹ Mtambika kohola honhu ha nhambiko ayo iwele ndo ya kukumbuchila na kuilakaza kwa chiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko. Ayo ndo unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

¹⁰ Honhu hasigale ha nhambiko ya nyhule ndo ha Aluni na walelwa wa heye. Aho ndo honhu helile ng'hatu ha nhambiko ilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

¹¹ “Nhambiko yoneche ya nyhule youngalila Mkulu Nguluwi yanguganigwa iwe igongomanyilwe ne usaso, ahyo hailingukundigwa kuwika usaso ne hanombwa kuli nhambiko zoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

¹² Koweza kumgalila Mkulu Nguluwi mbena ya hegwe ya mwaluko kota nhambiko. Ila ago hogolavilwa hali honhu ha kulavila nhambiko kota unhunyhililo wa kumnojeza.

¹³ Kolakaza nhambiko za hegwe zeng'ha za nyhule na mwino. Ndangukomya uwiche mwino kuli nhambiko ya hegwe ya nyhule, ahyo mwino ndo ulajilo wa ilagano lyoyaditile Nguluwi hamwe na hemwe. Kowika mwino kuli nhambiko zeng'ha.

¹⁴ “Wone umlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule za mbena za hegwe za mwaluko,

koilavya nyhule ayo inyale ibalasigwe na kut-elechigwa kwa chiluli.

¹⁵ Kowika mafuta ga mzeituni na ubani, ayo ndo nhambiko ya nyhule.

¹⁶ Mtambika kolakaza honhu ha nhambiko ayo ya nyhule ibalaswe na mafuta hamwe na ubani wa heye weng'ha, ndo yowa nhambiko ya kukumbuchila, ayo ndo nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

3

Nhambiko za kikala goya

¹ “Wone munhu kangulavya nhambiko ya kikala goya hali Mkulu Nguluwi, nhambiko ya heye ndo isenga ibuguma ama idala kulawa kuli chilundo, lelo igongolo alyo lileche kuwa na nongwa.

² Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi mwa igongolo alyo na kulidumula singo hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi. Awo watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, woboholela danda ayo honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

³ Mafuta geng'ha galingugubika mitumbu ja igongolo lya nhambiko ayo ya kikala goya kogalakaza kota nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

⁴ Kolavya kahi zila figo mbili na mafuta gake hamwe na hala honhu hanojile ng'hatu ha chini.

⁵ Walelwa wa Aluni woilakaza honhu ha kulavila nhambiko mchanya mwa nhambiko ya kulakazwa iwele mchanya mwa ngodi, ayo ndo nhambiko ilingulavigwa kwa chiluli iwele na

unhunyhililo unojile ulingumnojeza Mkulu Nguluwi.

⁶ “Wone nhambiko ayo ya kikala goya youlingumlavila Mkulu Nguluwi ndo kulawa kuli chilundo cha ming'holo ama mhene, lelo lihaguligwe ilume ama idala lilihela nongwa.

⁷ Wone munhu yolavya ing'holo lyana liwe nhambiko ya heye, lelo kolilavila hali Mkulu Nguluwi.

⁸ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa ing'holo alyo na kulidumula singo hali ihema lya Nguluwi. Watambika wawele ndo walelwa wa Aluni, woboholela danda ayo hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

⁹ Hamba, kulawa kuli nhambiko ya kikala goya yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, komlavila mafuta na mafuta ga mumchila uwele udumuligwe habehi ng'hatu na chigudi cha mgongosango na mafuta geng'ha galingugubika mitumbu,

¹⁰ na zila figo mbili na mafuta hamwe na honhu hanojile ng'hatu ha chini.

¹¹ Mtambika kovilakaza avyo vyeng'ha mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko kota chilyo choyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

¹² “Wone nhambiko ya heye ndo mhene, lelo komlavila hali Mkulu Nguluwi.

¹³ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa igongolo alyo na kulidumula singo hali ihema lya Nguluwi. Walelwa wa Aluni woboholela danda honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

¹⁴ Hamba kolavya kulawa kuli nhambiko ya kikala goya kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, mafuta geng'ha galingugubika mitumbu,

¹⁵ na zila figo mbili na mafuta, hamwe na honhu hanojile ng'hatu ha chini.

¹⁶ Mtambika kovilakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko kota chilyo chilingulav-igwa kwa chiluli, kulavya unhunyhililo wa kum-nojeza Mkulu Nguluwi. Mafuta geng'ha ndo ga Mkulu Nguluwi.

¹⁷ Ndo mina ilajizo lya mazuwa gose kwa lulelo lweng'ha na honhu honeche holulingukala. Mleche kulya mafuta ne danda.”

4

Malajizo galinguwala nhambiko ya gehile

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota wone munhu nakadita gehile ne kunuwila, na nakadita chinhu chilemezwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, kodita mbuli azi.

³ “Wone mtambika mkulu yawele yabakalizwe mafuta ndo yaditile gehile, ahyo nakawenjiza wanhu mli nongwa. Lelo ayo komlavila Mkulu Nguluwi ilogota ilume lilihela nongwa, liwe nhambiko ya gehile.

⁴ Koligala alyo ilogota hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, hali Mkulu Nguluwi, na heye kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa alyo ilogota na kulidumula singo hali Mkulu Nguluwi.

⁵ Ayo mtambika mkulu yabakalizwe mafuta kohola chasi cha danda na kwinjila nayo mgati mwa ihema lya Nguluwi.

⁶ Kozabika chidole cha heye kuli danda ayo na kumizila mala saba hali Mkulu Nguluwi kumwando kwa ipaziya lya honhu helile.

⁷ Mtambika mkulu kohola honhu ha danda na kuzibakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko ha kufunyizila ubani wa unhunyhililo unojile hali Mkulu Nguluwi kuli ihema lya Nguluwi. Danda isigale kobohola hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa hawele habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

⁸ Hamba kokusa mafuta geng'ha ga alyo ilogota ilume, na mafuta geng'ha galingugubika mitumbu

⁹ na figo mbili na mafuta gawele mchanya na gala gawele mchuno na honhu hanojile ng'hatu ha chini,

¹⁰ kota vila mafuta galingusigwa kulawa kuli isenga lya nhambiko ya kikala goya. Hamba mtambika mkulu kohola na kulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa.

¹¹ Ila igozi lya alyo ilogota ilume na miunde na mutwi na magulu na mitumbu na midohe,

¹² liwele ndo ilogota ilume lyeng'ha lisigale lyoholigwa na kulilakaza kunze mwa kambi hali honhu habaguligwe hawele nguboholigwa mivu hali honhu hanojile. Lyolakazwa kwa chiluli mchanya mwa ngodi aho honhu ha kuboholela mivu.

¹³ “Wone Waisilaeli weng'ha nawadita gehile ne kunuwila, kwa kudita chinhu chilemezige na mzilo wa Mkulu Nguluwi, wana nongwa.

¹⁴ Hamba gehile ago hogozeleka, Waisilaeli weng'ha wolavya ilogota ilume liwe nhambiko ya gehile. Waisilaeli weng'ha woligala hali ihema lya

Nguluwi.

¹⁵ Wasekulu wa Waisilaeli weng'ha wowika moko ga hewo hali mutwi wa alyo ilogota ilume, hamba lyodumuligwa singo hali Mkulu Nguluwi.

¹⁶ Yula mtambika mkulu yahaguligwe kwa kubakalizwa mafuta kochigala honhu ha danda ya alyo ilogota mgati mwa ihema lya Nguluwi.

¹⁷ Kozabika chidole cha heye kuli ayo danda na kuimizila hali ipaziya mala saba hali Mkulu Nguluwi.

¹⁸ Hamba, honhu ha danda kobakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko hawele kuli ihema lya Nguluwi hali Mkulu Nguluwi. Danda isigale kobohola hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

¹⁹ Mafuta geng'ha ga ilogota alyo kohola na kugalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

²⁰ Lelo kolidita alyo ilogota ilume kota vyoyaliditile alila liyage lya nhambiko ya gehile. Lelo kwa nzila ayi, mtambika mkulu kanguwaditila wanhu uhanyisi, na hewo wolechelwa.

²¹ Hamba kolajiza ilogota alyo kugaligwa kunze mwa kambi na kulilakaza kwa chiluli kota vyoyaliditile alila liyage. Ayo ndo nhambiko ya gehile ga Waisilaeli weng'ha.

²² “Wone chilongozi nakadita gehile ne kunuwila vyoyodita chinhu chilemezwe na choyalonjile Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa heye, ayo kana nongwa,

²³ hoyovizela gehile goyaditile, kochigala nham-biko ya heye ya ipongo lilihela nongwa.

²⁴ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi

wa ipongo na kulidumulila singo honhu ha kudu-mulila singo nhambiko za kulakazwa hali Mkulu Nguluwi, ayo ndo nhambiko ya gehile.

²⁵ Mtambika mkulu kozabika chidole cha heye kuli danda ya nhambiko ya gehile na kubakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo cha honhu aho ha kulavila nhambiko.

²⁶ Mafuta geng'ha ga ipongo alyo kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota vyoyaditile kuli mafuta ga isenga lya nhambiko ya kikala goya. Kwa nzila ayi, mtambika kangumditila uhanyisi chilongozi ayo, na kolechelwa gehile ga heye.

²⁷ “Wone munhu wa hihi hela nakadita gehile ne kunuwila, kwa kudita chinhu chilemezigwe na mzilo wa Mkulu Nguluwi, ayo kana nongwa.

²⁸ Hamba naloyalonjelwe kota nakadita gehile, kochigala nhambiko ya mhene ndala ilihela nongwa kwa chiwalo cha gehile goyaditile.

²⁹ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa mhene ayo ya nhambiko ya gehile, na kuidumula singo honhu ha nhambiko ya kulakazwa.

³⁰ Mtambika kozabika chidole cha heye kuli danda na kubakaliza mbalati kuli honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo chake.

³¹ Mafuta geng'ha ga mhene ayo kogosa kota vyoyosile mafuta ga migongolo ja nhambiko ya kikala goya, na heye mtambika kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko, na unhunyhililo unojile womnojeza Mkulu Nguluwi. Lelo kwa nzila ayi, mtambika komditila uhanyisi munhu

ayo, na kolechelwa.

³² “Wone munhu ayo kochigala ing'holo lyana kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, lelo kochigala ing'holo lyana idala lilihela nongwa.

³³ Kowika moko wa heye mchanya mwa mutwi wa ing'holo lyana alyo lya nhambiko ya gehile na kulidumula singo honhu ha nhambiko ya kulakazwa.

³⁴ Hamba mtambika kozabika chidole cha heye kuli danda ya nhambiko ya gehile na kubakaliza mbalati honhu ha kulavila nhambiko za kulakazwa. Danda isigale koibohola hanyi hali chikalilo chake.

³⁵ Hamba kokusa mafuta geng'ha kota vyoyosile mafuta ga ing'holo lyana lya nhambiko ya kikala goya na mtambika kogalakaza hali honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko zilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Kwa nzila ayi, mtambika komditila uhanyisi ayo munhu na heye kolechelwa gehile ga heye.”

5

¹ “Wone munhu yoneche yoganigwa kulavya ulolezi kuli chitala kuwala mbuli yoyawene ama yoyahuliche na heye wone yaleme kulonga chinhu, lelo ago ndo gehile na koganigwa kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga heye.

² Ama kota munhu yoneche hali hemwe nakawa yakokomoche ne kunuwila kwa kudoliza chinhu choneche chikokomoche, uwe mtufi wa igongolo lya kisolo ama lya kufujigwa ama vilumbigwe vilingutambala, kowa yakokomoche na kahi kowa na nongwa.

³ Ama munhu wone yadolize chinhu chikokomoche cha munhu ama chinhu choneche chilingumditita munhu yawe yakokomoche ne heye kuvizela, lelo loyovizela kowa na nongwa.

⁴ Ama wone munhu yelahe kudita choneche chila ne kijesa, chinojile ama chihile, kota yula halinguvizela, lelo loyovizela kowa na nongwa.

⁵ Lelo wone munhu yawe na nongwa kuwala mbuli zoneche zila, imgana yalonje kwa mlomo wa heye gehile ga heye goyaditile

⁶ na kumigalila Mkulu Nguluwi nhambiko kwa kilipiza kwa gehile ga heye goyaditile. Kochigala ing'holo idala ama mhene ndala yamlavye nhambiko ya gehile. Mtambika komditila uhanyisi kwa gehile ga heye.

⁷ “Ila wone yolemwela kulavya ing'holo lyana kwa kilipiza kwa chiwalo cha gehile ga heye goyaditile, lelo komigalila Mkulu Nguluwi ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa, imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

⁸ Kozigala ng'hunda azo kwa mtambika, na heye mtambika koilavya imwe iwe nhambiko ya gehile kwa kuipobosola singo ne kusa mutwi.

⁹ Honhu ha danda ya nhambiko ya gehile, koimizila hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko na ila iyage koikamila hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko. Ayo ndo nhambiko ya gehile.

¹⁰ Hamba koilavya ila ng'hunda ya keli iwe nhambiko ya kulakazwa kwa chiwalo cha utaguso. Mtambika komditila uhanyisi munhu ayo kwa chiwalo cha gehile goyaditile, na heye

kolechelwa.

¹¹ “Wone yolemwela kulavya ng'hunda mbili za kisolo ama za kufujigwa kota nhambiko ya heye ya gehile goyaditile, lelo kochigala utimbo unojile kilo imwe. Ila howika mafuta ne ubani kwa vila ndo nhambiko ya gehile.

¹² Komigalila mtambika na mtambika kohola utimbo awo unojile chiganza chimwe na kulakaza mchanya ha honhu ha kulavila nhambiko kota honhu ha kukumbuchila, hamwe na nhambiko zoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko ya gehile.

¹³ Lelo mtambika komditila uhanyisi ayo munhu kwa chiwalo cha gehile, na heye kolechelwa. Utimbo usigale wowa wa heye mtambika kota vyoilinguditigwa kuwala nhambiko ya nyhule.”

Nhambiko ya kulipizila

¹⁴ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

¹⁵ “Wone munhu yoneche kangudita gehile ne kunuwila kuwala kuleka kulavya vinhu vyelile vyoyalingulavilwa Mkulu Nguluwi, komigalila ing'holo ilume lilihela nongwa kulawa kuli chilundo. Ing'holo ilume lyopimigwa kwa kuwinza chipimilo cha sendi za ihema lya Nguluwi. Ayo ndo nhambiko ya nongwa.

¹⁶ Ayo munhu kahi kolipizila vinhu vyoyalechile kulavya kuwala vinhu vyelile na konjezela honhu ha kahano ha vinhu vya heye na kumha mtambika. Lelo mtambika komditila uhanyisi kwa chiwalo cha gehile kwa alyo ing'holo ilume liwele nhambiko ya nongwa, na heye kolechelwa.

¹⁷ “Munhu yoneche wone yodita gehile ne kunuwila kwa kubena mzilo woneche wa Mkulu Nguluwi, heye kana nongwa na kogazigwa kwa chiwalo cha nongwa za heye.

¹⁸ Komigalila mtambika ing'holo ilume lilihela nongwa kuli chilundo ama kuguligwa kwa sendi zilingiwhana na lila ing'holo kwa nhambiko ya nongwa. Na mtambika komditila uhanyisi kwa nongwa yoyaditile ne kunuwila na heye kolechelwa.

¹⁹ Ayo ndo nhambiko ya nongwa, kukomya heye kana nongwa hali Mkulu Nguluwi.”

6

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Wone munhu yoneche nakadita gehile na kumhinduka Mkulu Nguluwi kwa kumhada yalihakabi na heye kuwala ng'hano ama honhu ha yoyawichilwe, ama kumboka ama kumbunza miyage,

³ ama wone yalokote chinhu chajilile, nakalonga kota nahachiwene, ama nakelaha udesi kwa choneche chiwelenguwadita wanhu wawe na gehile,

⁴ munhu ayo loyowa yodita gehile na kuwa na nongwa, imgana yahilule choyahizile ama choyapatile kwa kubunza, ama ng'hano yoyapegwe, ama chinhu chajilile choyachiwene,

⁵ ama choneche choyelahile kwa udesi. Kohilusa chila chinhu chenele na konjeza honhu ha kahano kwa yula yoyabunzigwe zuwa lila du loyovizela nongwa ya heye.

⁶ Hamba komigalila mtambika ing'holo ilume ama ipongo lilihela nongwa yamlavile Mkulu Nguluwi nhambiko ya nongwa, ama kuguligwa kwa sendi zilingiwhana na lila ing'holo kwa nhambiko ya nongwa.

⁷ Mtambika komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi, na heye kolechelwa gehile goyaditile.”

Nhambiko za kulakazwa

⁸ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

⁹ “Walonjele Aluni na walelwa wa heye ulonzi awu, ‘Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya kulakazwa. Nhambiko ya kulakazwa yowa mchiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko nechilo yeng'ha mbaka mitondo na chiluli chikolezwe, chileche kuzima.

¹⁰ Hamba mtambika vyonayali yavalile ivalo lya heye lya kitani na lupati lwa heye lwa kitani kohola mivu ja yila nhambiko ya kulakazwa kwa chiluli kulawa hali honhu ha kulavila nhambiko na kujiwika hafungo ha honhu ha kulavila nhambiko.

¹¹ Hamba kovala mivalo jinji ja heye na kojihili-likajila mivu honhu haweke habaguligwe kunze mwa kambi hali honhu hanojile.

¹² Chiluli cha honhu ha kulavila nhambiko changuganigwa chilutilile kwaka, na hachiganigwe kuzimigwa. Chila zuwa mitondo mtambika kowika ngodi hali chiluli acho na mchanya mwake kowika nhambiko za kulakazwa, yang'hali lakaza mafuta ga igongolo lya nhambiko ya kikala goya.

¹³ Chiluli cholutilila kwaka mazuwa gose hali honhu ha kulavila nhambiko ne kuzimigwa.

Nhambiko ya nyhule

¹⁴ “ ‘Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya nyhule. Walelwa wa Aluni womlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ayo kumwando kwa honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁵ Yumwe wa watambika kohola chiganza chimwe cha utimbo unojile wa nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta ga mzeituni na ubani weng’ha na kuvilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota honhu ha kukumbuchila, leka kunhunyhilila kunojile kumnojeze Mkulu Nguluwi.

¹⁶ Utimbo unojile usigale wolya Aluni na walelwa wa heye watambika ne kuwichigwa usaso. Wolya hali honhu helile, hali lugagala lwa ihema lya Nguluwi.

¹⁷ Uleche kubanichigwa hamwe na usaso. Ndiwapa hewo honhu aho kulawa nhambiko ilavigwe kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko yelile ng’hatu kota vyozi nhambiko za gehile na nhambiko za nongwa.

¹⁸ Walelwa walume wa Aluni ndo waliyeka wakundigwe kulya honhu aho kota vyoilajizwe mazuwa gose kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Imgana munhu yawe yelile kuweza kudoliza vinhu avyo.’ ”

¹⁹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

²⁰ “Zuwa lya kubakalizwa mafuta Aluni na walelwa wa heye wanguganigwa kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule ya kilo imwe ya utimbo unojile kota nhambiko ya chila zuwa, nusu imwe ya utimbo awo koilavya mitondo na nusu iyage matinazo.

21 Utimbo awo wohanzigwa na mafuta na kubanichigwa migaye, hamba kougala uwele mvipuli na kumlavila Mkulu Nguluwi kota nhambiko ya nyhule, na unhunyhililo wa nhambiko ayo womnojeza Mkulu Nguluwi.

22 Mtambika yawele mlelwa wa Aluni, yawele yabakalizwe mafuta kibata mijito ja heye komlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ayo, alyo ndo ilajizo lya mazuwa gose. Nhambiko yeng'ha yolakazwa.

23 Nhambiko yoneche ya nyhule ilavigwe na mtambika yolakazwa yeng'ha, haiwa ya kulya hebu.”

Nhambiko ya gehile

24 Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

25 “Mlonjele Aluni na mwanage kota aga ndo malajizo ga nhambiko kuwala nhambiko ya gehile. Honhu hala hawele igongolo lya nhambiko ya kulakazwa hudumulilwa singo, ndo honhu holidumuligwa singo igongolo lya nhambiko ya gehile hali Mkulu Nguluwi. Ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu.

26 Mtambika yawelengulavila nhambiko ayo ndo yolya. Yolika honhu helile, kuli lugagala lwa ihema lya Nguluwi.

27 Choneche chidoliza iwunde alyo chowa chelile, ivalo lyoneche wone limizilwe danda ya nhambiko ayo, lelo ivalo alyo lihovujigwe hali honhu helile.

28 Miwunde ja nhambiko ayo wone jitelechigwe mchiya, chiya acho chotuligwa. Ila wone chinhu acho ndo cha shaba, lelo chokwanguligwa na kuhovujigwa goya kwa mazi.

²⁹ Walingukundigwa kulya ndo walume wa lukolo lwa watambika waliyeng'ha, ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu.

³⁰ Ila kota danda ya nhambiko yoneche ya gehile igaligwa mgati mwa ihema lya Nguluwi leka kudita uhanyisi hali honhu helile, nhambiko ayo hailinguganigwa kuligwa ila ilakazwe kwa chiluli.”

7

Nhambiko za nongwa

¹ “Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko ya nongwa. Nhambiko ayo ndo yelile ng'hatu.

² Igongolo lya nhambiko ya nongwa lyodumuligwa singo honhu hojilingudumuligwa singo migongolo ja nhambiko ya kulakazwa, na danda yoboholigwa hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

³ Mafuta geng'ha na mafuta ga mchila na gala mafuta galingugubika mitumbu golavigwa,

⁴ na zila figo mbili hamwe na mafuta ga zila figo gawele mchuno na hala honhu hanojile ng'hatu ha chini.

⁵ Mtambika kovilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko kota nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayo ndo nhambiko ya nongwa.

⁶ Walingukundigwa kulya nhambiko ayo ndo walume wa lukolo lwa watambika wali yeng'ha, ayo ndo nhambiko yelile ng'hatu. Yolika hali honhu helile.

⁷ Malajizo aga ndo gamwe kuwala nhambiko ya nongwa na nhambiko ya gehile. Mtambika

yalingudita uhanyisi, ayo ndo kolihola iwunde lya nhambiko.

⁸ Mtambika yalingulavya nhambiko ya kulakazwa ya munhu yunji, kohola igozi lya igongolo lilavigwe.

⁹ Nhambiko yoneche ya nyhule ibanichigwe mchiko ama msufuliya ama migaye yowa ya mtambika yalinguilavya.

¹⁰ Chila nhambiko ya nyhule, iwe ihanzigwe na mafuta ama hebu, yowa ya walelwa wa Aluni na weng'ha wagawilwe kota winji wa hewo vy-ouwele.

Nhambiko za kikala goya

¹¹ “Aga ndo malajizo galinguwala nhambiko za kikala goya ziwele munhu koweza kumlavila Mkulu Nguluwi.

¹² Wone munhu yolavya nhambiko yakuta malumbo Nguluwi, lelo koilavya hamwe na mibumunda johajiwichigwe usaso gahanzigwe na mafuta ga mzeituni, mibumunda mizisili jibachigwe mafuta ga mzeituni na mibumunda ja utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni.

¹³ Hamwe na nhambiko ayo ya heye ya kikala goya yakuta malumbo Nguluwi, kochigala mibumunda jiwichigwe usaso.

¹⁴ Kwa chiwalo cha mibumunda ajo, komlavila Mkulu Nguluwi ibumunda limwe kulawa chila nhambiko, mibumunda ajo jowa ja heye mtambika yalingubohola danda ya nhambiko za kikala goya hali honhu ha kulavila nhambiko.

15 Iwunde lya nhambiko ayo ya kikala goya lyakuta malumbo Nguluwi, yolika zuwa lilila lilavigwe, holeka ne honhu mbaka mitondo.

16 Ila wone nhambiko ayo ya kikala goya ndo ya kutawiza kilaha ama ya kunuwila, yolika mazuwa gago vyoilavigwa na honhu hasigale hoganigwa kulika zuwa lya keli.

17 Ila miwunde joneche ja nhambiko ayo isigale mbaka zuwa lya kadatu jolakazwa kwa chiluli.

18 Wone iwunde lyoneche lya nhambiko ya kikala goya ilika zuwa lya kadatu, munhu yailavile hokundigwa, ne nhambiko haiwazigwa. Iwunde alyo ndo likokomoka na munhu yolya miwunde alyo, koganicwa kugazigwa.

19 Iwunde lyoneche lidoliza chinhu chikokomoche jileche kulika. Iwunde alyo lyolakazwa kwa chiluli.

“Weng’ha welile woweza kulya iwunde

20 lilavigwe nhambiko ya kikala goya kwa Mkulu Nguluwi. Ila munhu yoneche yawele yakokomoche, wone yalye iwunde alyo, kobaguligwa na wanhu wa heye.

21 Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche chikokomoche ama chinhu cha munhu chikokomoche ama igongolo likokomoche ama chilumbigwe choneche chikokomoche ndo chilinguzudiza, hamba wone yalye iwunde lya nhambiko ya kikala goya yalavigwe Mkulu Nguluwi, munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye.”

22 Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

23 “Walonjele Waisilaeli ahi. Mleche kulya mafuta ga isenga ama ga ing’holo ama ga mhene.

24 Mafuta ga igongolo lyoneche libagame lilyo ama ga igongolo likopoligwe na igongolo lya kisolo woweza kuwichigwa kwa kugongomanyila mbuli zinji, mleche kulya.

25 Munhu yoneche wone yalye mafuta ga igongolo lilavigwe nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kobaguligwa na wanhu wa heye.

26 Kahi, mleche kulya danda yoneche ila, iwe ya chideje ama ya igongolo honhu honeche homlingikala.

27 Munhu yoneche wone yalye danda yoneche, kobaguligwa na wanhu wa heye.”

28 Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

29 “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota munhu yoneche wone yalavye nhambiko ya kikala goya, komha Mkulu Nguluwi honhu ha nhambiko ayo.

30 Komigalila kwa moko ga heye yuye kota nhambiko kwa chiluli. Kochigala mafuta hamwe na mhambaga iwele kokwinula kuchanya kwa ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

31 Mtambika kolakaza mafuta geng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko, ila iwunde lya mmhambaga lyowa lya Aluni na wanage watambika.

32 Chima cha kudilo cha igongolo lya nhambiko za hemwe za kikala goya momha mtambika.

33 Chima acho chowa ndo cha walelwa wa mtambika Aluni yalingulavya danda na mafuta ga nhambiko ya kikala goya.

34 Heni, Mkulu Nguluwi, ndiwalajiza wanhu wa Isilaeli wawiche goya iwunde alyo lya mmhambaga liwele ndo lya nhambiko ya kwinula kuchanya na chima acho cha igongolo

lya nhambiko za hewo za kikala goya, yapegwe mtambika Aluni na wanage, mina honhu aho wawichilwa awo watambika mazuwa gose.

³⁵ Aho ndo honhu habaguligwe kwa chiwalo cha Aluni na wanage kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, kwaluchila zuwa lowahaguligwe wawe watambika wa Mkulu Nguluwi.

³⁶ Vyowahaguligwe kwa kubakalizwa mafuta, Mkulu Nguluwi nakawalajiza Waisilaeli wawape honhu aho ha nhambiko, ayo yowa ya hewo mazuwa gose.”

³⁷ Lelo ago ndo malajizo galinguwala nhambiko ya kulakazwa na nhambiko ya nyhule na nhambiko ya gehile na nhambiko ya nongwa na nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile na nhambiko ya kikala goya.

³⁸ Mkulu Nguluwi nakamha Musa malajizo ago mchidunda cha Sinai zuwa lila navyoyawalonjele Waisilaeli wamigalile nhambiko za hewo, kuchiwala ako Sinai.

8

Kuwichigwa kuli mijito yelile kwa Aluni na wanage

(Kulawa 29:1-37)

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Umcheme Aluni na wanage na uhole ivalo linojile na mafuta ga kubakala na ibuguma lya nhambiko ya gehile na ming'holo milume mili na chidoto cha mibumunda johajiwichigwe usaso.

³ Hamba uwakungajize Waisilaeli weng'ha hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.”

4 Musa nakadita kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi. Nakawakungajiza Waisilaeli weng'ha hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

5 Musa nakawalonjela ahi Waisilaeli weng'ha, “Ayi ndo mbuli iwele Mkulu Nguluwi yoyalajize iditigwe.”

6 Aho Musa nakewegala Aluni na wanage na kuwahovuga kwa mazi.

7 Hamba nakamvaliza Aluni ikanzu na kuliwoha kwa isali, nakamvaliza ijoho, nakamvaliza chizibao na kuchiwoha mchuno mwa heye kwa isali litawigwe goya.

8 Hamba nakamuwika chila chihako cha mmhambaga na kujela azo Ulimu na Sumimu* mgati mwa acho chihako cha mmhambaga.

9 Hamba nakamvaliza Aluni chipembelo kutwi na mchanya mwa chipembelo acho mchihanga nakawika vinoligo vya zahabu, acho ndo chibati chelile, kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

10 Hamba Musa nakahola mafuta ga kubakala, nakabakaliza hali ihema lya Nguluwi† na vinhu vyeng'ha viwele mgati mwake leka kuvidita viwe vya chiuyeng'ha.

11 Nakamizila honhu ha mafuta aho hali honhu ha kulavila nhambiko mala saba, nakabakaliza mafuta honhu ha kulavila nhambiko na vinhu

---

* **8:8** *Ulimu na Sumimu* Mtambika nayali yopala choni Nguluwi choyogana kwa kukolela vinhu avyo. † **8:10** *ihema lya Nguluwi* Kwa Chiebulaniya mhela wunji ihema lya Nguluwi lyali lichemigwa ihema lya nhing'hano. Natuhagula kulichema ihema lya Nguluwi leka wanhu waleche kijesa kota ndo honhu heli.

vyeng'ha na likuwe na chikalilo chake, na kuviwika viwe vya chiuyeng'ha.

¹² Ahyo Musa nakamjidila Aluni mafuta kumutwi kwa kumdita yawe wa chiuyeng'ha.

¹³ Hamba Musa nakawegala wana wa Aluni na kuwavaliza mijoho na kuwawoha misali mchuno, na kuwavaliza kofia kota navyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

¹⁴ Baho du Musa nakaligala ibuguma lya nhambiko ya gehile, na heye Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mwa ibuguma alyo.

¹⁵ Musa nakalidumula singo alyo isenga ibuguma, nakahola danda na kubakaliza mbalati zeng'ha za honhu ha kulavila nhambiko kwa chidole cha heye leka kuhadita hawe helile. Hamba nakahola danda isigale kajida hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo nakaviwika viwe vya chiuyeng'ha kwa kuhaditila uhanyisi.

¹⁶ Hamba, Musa nakahola mafuta geng'ha gawele mmitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini hamwe na figo zeng'ha mbili na mafuta na kuvilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁷ Ila iwunde lya ibuguma alyo na igozi na midohe jake, nakavilakaza kwa chiluli kunze mwa kambi kota Musa vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

¹⁸ Hamba Musa nakaligala ing'holo ilume lya nhambiko ya kulakazwa. Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mmutwi mwa ing'holo alyo.

¹⁹ Musa kalidumula singo na danda ya ing'holo alyo nakabohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

²⁰ Nakalidumula alyo ing'holo ilume kuli vipuli, Musa nakavilakaza hamwe na mutwi wa ing'holo na mafuta gake.

²¹ Vyonayahovuje mitumbu na magulu kwa mazi na kahi Musa nakalilakaza ing'holo ilume lyeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko kota nhambiko ya kulakazwa. Ayo ndo nhambiko ilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, iwele na unhunyhililo unojile wa kumnojeza Mkulu Nguluwi. Musa nakadita kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

²² Hamba nakaligala ing'holo ilume liyage, kwa chiwalo cha kuwawika kwa mijito yelile. Aluni na wanage nawawika moko ga hewo mchanya mwa mutwi wa ing'holo alyo.

²³ Musa nakalidumula singo. Nakahola danda ya ing'holo alyo na kumbakaliza Aluni kuli ikutu lyake lya kudilo na chidole chikuluwawo moko wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

²⁴ Wana wa Aluni nawo nawoya, Musa nakawabakaliza chasi cha danda kuli makutu ga hewo ga kudilo na kuli vidole vikuluwawo vya kuli moko ga hewo ga kudilo na kuli vidole vikuluwawo vya magulu ga hewo ga kudilo. Danda yinji nakaibohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

²⁵ Hamba nakosa mafuta gake na mchila uwele na mafuta na mafuta geng'ha gawele kuli mitumbu na honhu hanojile ng'hatu ha chini na figo

mbili na mafuta gake na chima cha kudilo cha ing'holo alyo ilume.

²⁶ Hamba kuli lila likowe lya mibumunda li-wichigwe hali Mkulu Nguluwi nakalavya ibumunda limwe lyohaliwichigwe usaso, ibumunda limwe liwele na mafuta na ibumunda limwe lizisili, vyeng'ha nakaviwika mchanya mwa vihande vya mafuta na chila chima cha kudilo.

²⁷ Musa nakaviwika kuli moko ga Aluni na wana wa heye, na hewo nawenula kuchanya kwa ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

²⁸ Hamba Musa nakavihola vinhu avyo kulawa kuli moko ga hewo na kuvilakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko ya kulakazwa. Ayi ndo nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile, iwele na unhunyhililo unojile ulingumnojeza Mkulu Nguluwi, ndo nhambiko ilingulavigwa kwa chiluli.

²⁹ Hamba Musa nakahola ila mhambaga na kwinaula kuchanya kwa ulajilo kwa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi. Honhu aho ha lila ing'holo ilume lya kuwichigwa kwa mijito yelile ndo lya Musa, kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

³⁰ Hamba Musa nakahola mafuta ga kubakaliza na danda kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko nakawamizila Aluni na wana wa heye na mivalo ja hewo kahi. Ahyo Musa nakamdita Aluni yawe wa chiuyeng'ha, heye hamwe na wanage kahi na mivalo ja hewo.

³¹ Musa nakawalonjela Aluni na wana wa heye, “Mtogose lila iwunde hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi, mulye baho hamwe na ibumunda

kulawa kuli likowe liwele na nhambiko ya kuwichigwa kwa mijito yelile. Mдите kota vyondajizwe na Mkulu Nguluwi, nakalonga, ‘Honhu aho holika na Aluni na wana wa heye.’

³² Iwunde lyoneche ama ibumunda lyoneche lisigale lyoganigwa kulakazwa kwa chiluli.

³³ Hamlawwa kunze mwa lwizi lwa ihema lya Nguluwi kwa mhela weng’ha wa mazuwa saba, mina mbaka mhela wa hemwe wa kuwichigwa kwa mijito yelile houlala, mhela wa kuwichigwa kuli mijito yelile wohola mazuwa saba.

³⁴ Mkulu Nguluwi nakalajiza tudite kota navyotuditile lehana leka tuwaditile hemwe uhanyisi.

³⁵ Mowa baho kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi nemisi na nechilo kwa mhela wa mazuwa saba, kuno mdita mbuli zoyalajize Mkulu Nguluwi. Lomdita vinji mobagama. Ahyo ndo vyondajizwe na Mkulu Nguluwi.”

³⁶ Lelo Aluni na wana wa heye nawadita mbuli zeng’ha zoyalajize Mkulu Nguluwi kwa kukolela Musa.

9

Aluni kangulavya nhambiko

¹ Zuwa lya nane, Musa nakamchema Aluni na wanage hamwe na wasekulu wa Isilaeli.

² Musa nakamlonjela Aluni, “Uhole isenga ibuguma kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing’holo ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa, migongolo jeng’ha jiwe jilihela nongwa. Hamba walavye nhambiko hali Mkulu Nguluwi.

³ Walonjele Waisilaeli kota wahole ipongo limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile, na isenga ilogota limwe na ing'holo lyana limwe jeng'ha jiwe ja mwaka umwe na jilihela nongwa kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa,

⁴ isenga ibuguma limwe na ing'holo ilume limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya, womlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya nyhule ihanzigwe na mafuta, ndo mina lehano Mkulu Nguluwi kokulawilani.”

⁵ Waisilaeli nawegala vyeng'ha avyo hali ihema lya Nguluwi kota Musa vyoyawalonjele Waisilaeli weng'ha nawaluta kwima hali Mkulu Nguluwi.

⁶ Musa nakawalonjela, “Awo ndo ulonzi uwele Mkulu Nguluwi nakawalonjela waligongomanye leka ukulu wa heye woneche kwa hemwe.”

⁷ Aho Musa nakamlonjela Aluni, “Ulute hali honhu ha kulavila nhambiko, ulavile aho nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha hegwe na kwa chiwalo cha wanhu. Ulavye nhambiko ya wanhu na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha hewo kota Mkulu Nguluwi vyoyalajize.”

⁸ Lelo Aluni nakaluta habehi na honhu ha kulavila nhambiko, nakalidumula singo alila isenga ibuguma ilogota yalilavile liwe nhambiko ya gehile ga heye yuye.

⁹ Wana wa Aluni nawamigalila danda, na heye nakadoliza na chidole cha heye mli danda ayo na nakabakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko. Danda isigale nakajida hanyi hali chikalilo cha honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁰ Ila mafuta na figo na honhu hanojile ng'hatu ha chini kulawa kuli nhambiko ya gehile, nakavilakaza vyeng'ha hali honhu ha kulavila nhambiko kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

¹¹ Ila lila iwunde na igozi nakalilakaza kwa chiluli kunze mwa kambi.

¹² Hamba Aluni nakalidumula singo igongolo lya nhambiko ya kulakazwa. Wanage nawamgalila danda, na heye nakabohola hali honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

¹³ Hamba nawamigalila nhambiko ya kulakazwa, vipuli hamwe na mutwi, na heye nakavilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁴ Nakahovuga mitumbu na magulu na kujilakaza hamwe na yila nhambiko ya kulakazwa hali honhu ha kulavila nhambiko.

¹⁵ Hamba Aluni nakaigala nhambiko kumwando kwa wanhu. Nakaiholo mhene ya nhambiko ya gehile, nakaidumula singo na kulavya nhambiko ya gehile, kota vyoyaditile kwa lila igongolo lilongole.

¹⁶ Hamba nakaihejeza kumwando yila nhambiko ya kulakazwa nakalavya nhambiko ayo kota vyoitagusigwe.

¹⁷ Hamba nakaihejeza kumwando nhambiko ya nyhule na kujela chiganza chimwe na kulakaza hali honhu ha kulavila nhambiko hamwe na nhambiko ya kulakazwa kwa chila mitondo.

¹⁸ Hamba Aluni nakalidumula singo kahi isenga ibuguma na lila ing'holo ilume lya nhambiko ya kikala goya kwa chiwalo cha wanhu. Wanage nawamigalila danda na kubohola honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

¹⁹ Mafuta ga isenga ibuguma alyo na ing'holo ilume na mchila wa ing'holo na mafuta gagubiche mitumbu na figo na honhu hanojile ng'hatu ha chini,

²⁰ ahyo nawawika avyo mchanya mwa mhambaga, na heye nakavilakaza hali honhu ha kulavila nhambiko.

²¹ Ila zila mbavu na chila chima cha kudilo, Aluni nakavinula mchanya navyo viwe ulajilo wa kumlavila Mkulu Nguluwi, kota Musa vyoyalajize.

²² Aluni vyoyasindile kulavya nhambiko zeng'ha, nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa na nhambiko za kikala goya, nakawenulila wanhu moko na kawatambichiza, hamba nakedulika hanyi.

²³ Hamba Musa na Aluni nawenjila mli ihema lya Nguluwi. Navyowalawile kunze, nawawatambichiza wanhu na ukulu kwa Mkulu Nguluwi nawoneka kwa wanhu weng'ha.

²⁴ Mkulu Nguluwi nakadulisa chiluli, nachilakaza nimwa nhambiko ya kulakazwa na vihande vya mafuta gawele hali honhu ha kulavila nhambiko. Wanhu weng'ha vyowawene chila chiluli nawatowa iyowe na kufugama.

10

Gehile ga Nadabu na Abihu

¹ Nawo Nadabu na Abihu wawele ndo wana wa Aluni, nawahola chila yumwe chifunyizi, nawawika chiluli na ubani, nawamlavila Mkulu Nguluwi chiluli chiwele hachikundigwe na hambe yawalajize hewo.

² Lelo chiluli chilawila hali Mkulu Nguluwi, nachiwalakaza awo wasongolo, na wabagama hali heye.

³ Aho, Musa nakamlonjela Aluni, “Kwa mbuli alyo Mkulu Nguluwi nakakulajila chilingulapa chila choyalonjile, ‘Ndochilajila kota nda yelile hali wala wawele habehi na heni, ndotogoligwa hali wanhu weng’ha!’ ” Aluni nakanyamalila tulu.

⁴ Lelo Musa nakawachema Mishaeli na Elisafani, wanage Usieli, mhaza mdodo wa Aluni, nakawalonjela woye kusa mitufi ja wang’holozawo kuli ihema lya Nguluwi na kujihilika kunze mwa kambi.

⁵ Nawahola mitufi ja wang’holozawo na kujihilika kunze mwa kambi kuno wawele wavalile mikanzu ja hewo, kota Musa vyoyawalonjele.

⁶ Hamba Musa nakamlonjela Aluni na wanage, Eleasali na Itamali, “Mleche kuleka mnvili za hemwe zizuzumuhe na mleche kudega mivalo ja hemwe kwa kulombocheza, wone hamditile ahyo, mobagama na kuwagalila wanhu weng’ha kuzudila kwa Mkulu Nguluwi. Ila wang’holozenu wawele ndo Waisilaeli weng’ha, wanguweza kulombocheza kwa chiwalo cha chiluli acho choyegale Mkulu Nguluwi.

⁷ Mleche kulawa kunze kwa lwizi lwa ihema lya Nguluwi, wone mdite ahyo mobagama kwa vila mafuta ga kubakala ga Mkulu Nguluwi ga mchanya mwa hemwe.” Aluni na wanage nawadita kota Musa vyoyalonjile.

⁸ Mkulu Nguluwi nakalongasa na Aluni, nakamlonjela,

⁹ “Vyomkwinjila mgati mwa ihema lya Nguluwi,

hegwe hamwe na wanago mleche kunwa divai ne ujimbi woneche. Wone munwe mobagama. Ilajizo ali lyowa lya mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe.

¹⁰ Hamba mwanguganigwa mbagule kuli mbuli za chiuyeng'ha na zila mbuli za hihi hela na kuli zila mbuli zikokomoche na zelile.

¹¹ Hegwe kowalangusa Waisilaeli gala malajizo yalonjile Mkulu Nguluwi kwa kukolela Musa.”

¹² Musa nakamlonjela Aluni na wanage waponile, Eleasali na Itamali, “Mhole hala honhu ha nhambiko ya nyhule hasigale kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli, mgongomanye ibumunda lilihela usaso na mulye habehi na honhu ha kulavila nhambiko, kwa vila ndo helile ng'hatu.

¹³ Kolya hali honhu helile kwa vila ayo ndo hachi ya hegwe hamwe na wanago kulawa kuli nhambiko yalingulavilwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Alyo ndo ilajizo.

¹⁴ Ila mhambaga yinuligwe kuchanya kota ulajilo wa kumlavila Mkulu Nguluwi na chima chilingulavigwa nhambiko, mwanguweza kulya honhu honeche helile. Kolya hegwe na wana wa hegwe walume na wadala. Vinhu avyo kupegwa kota hachi ya hegwe na wapondigwe na hegwe kulawa nhambiko ya kikala goya ya wanhu wa Isilaeli.

¹⁵ Chila chima chilavigwe na mhambaga ya nhambiko ya kwinula kuchanya, wovigala hamwe na vihande vya mafuta na nhambiko ilavigwe kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ahyo vyowa vya hegwe hamwe na wanago, ndo hachi ya hemwe mazuwa gose kota Mkulu Nguluwi

vyoyalajize.”

¹⁶ Lelo Musa nakauza chiwalo cha mhene ilavigwe nhambiko ya gehile, hamba nakavizela kota nailakazwa. Ahyo kawakalalila ng'hatu Eleasali na Itamali wawele ndo wana wa Aluni waponile, nakawauza,

¹⁷ “Lekachoni hamdile nhambiko ya gehile hali honhu helile? Kwa vila ayo ndo chinhu chelile, na mwali mpegwe ayo leka kusa nongwa ya Waisilaeli weng'ha na kuwaditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

¹⁸ Kahi, kwa vila danda ya nhambiko hai-galigwe mgati mwa honhu helile, ndangukomya yangoneka namganigwa kulya mgati mwa honhu helile kota vyondajize.”

¹⁹ Aluni nakamlonjela Musa, “Ulole, lehanu walavya nhambiko ya hewo ya gehile na nhambiko ya kulakazwa hali Mkulu Nguluwi, hamba ahyo mbuli ayi ifika heni! Ahyo nandiwe ndile yila nhambiko ya gehile aga lehanu, ndaze, naikundigwe hali Mkulu Nguluwi?”

²⁰ Musa vyoyahuliche ago, nakakunda.

11

Migongolo jikokomoche na hajiwele jikokomoche

(Kukumbuchila 14:3-21)

¹ Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

² “Muwalonjele Waisilaeli ahi,

³ ‘Hali migongolo jeng'ha hano muisi, mkundizwa kulya igongolo lyoneche liwele na kwato zigawanuche honhu heli na lilinguhelula.

⁴ Ila mleche kulya igongolo lyoneche liwelen-guhelula ila kwato zake hazigawanuche honhu heli, ama liwele kwato zake zigawanuka ila hambe lihelule. Mleche kulya ngamiya, alyo lyanguhelula ila kwato zake hazigawanuche honhu heli. Kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

⁵ Mleche kulya pelele, alyo lyanguhelula ila kwato za alyo hazigawanuche, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

⁶ Sungula mleche kulya, alyo lyanguhelula ila kwato za alyo hazigawanuche, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

⁷ Igubi mleche kulya, lina kwato zigawanuka ila hambe lihelule, kwa hemwe alyo ndo likokomoka.

⁸ Ila migongolo ajo ndo jikokomoka mleche kulya miwunde ja ajo migongolo na mleche kudoliza mitufi jawo.

⁹ “Somba yoneche ya mbahali ama kulwanda iwele na msepe na ukalagatu, mwanguweza kulya.

¹⁰ Ila choneche chilingikala mbahali ama kulwanda, chilihela msepe ne ukalagatu, ndo vilumbigwe vyeng'ha vilingutambala mmazi na vilumbigwe viyage vyeng'ha vilingikala mmazi ndo vizudizo kwa hemwe.

¹¹ Vilumbigwe avyo vyowa vizudizo kwa hemwe. Mleche kulya migongolo ajo ne kudoliza mitufi jawo kwa vila ndo vizudizo.

¹² Choneche chilingikala mmazi chilihela msepe ne ukalagatu ndo vizudizo kwa hemwe.

¹³ “Videje vyeng'ha ndo vizudizo kwa hemwe. Mleche kulya ikungule na ndapo na ng'hwazi

¹⁴ na chilutema na chila nhanzi ya kozi

15 na chila nhanzi ya ibondwa

16 na mbuni na chimtolo na idudumizi na chila nhanzi ya chilutema

17 na ituwe na mnandi na ituwe ikulu

18 na mumbi na chingowe na mdeli

19 na isakulang'hola na jila jeng'ha jiwhanile na ikoyogo na chigong'honda na ipalabutwa.

20 “ ‘Minhu jeng'ha jiwele na mabawa na jiwe-lengujenda kwa magulu gane, ajo ndo uzudizo kwa hemwe.

21 Ila jinji jiwele na mabawa na jangujenda kwa magulu gane ga kunyonzochela misanga moweza kulya.

22 Ajo ndo jila jiwhanile na nzije na jila jiwhanile na misenene na jila jiwhanile na ndede na jila jiwhanile na inwanwachi.

23 Ila minhu jiyage jeng'ha jiwele na mabawa na magulu gane ndo uzudizo kwa hemwe.

24 “ ‘Kudoliza migongolo jinji jangumditu munhu yawe yakokomoche, yoneche yodoliza mitufi jawo kowa yakokomoche mbaka matinazo.

25 Wone munhu yapiche honhu ha mitufi ja heye kowa yakokomoche mbaka matinazo, na mivalo ja heye yanguganigwa jihovujigwe.

26 Munhu yoneche yodoliza igongolo liwele na kwato zigawanuche ila hambe lihelule, munhu ayo kowa yakokomoche.

27 Migongolo jeng'ha jilingujenda kwa viganza vya hewo jiwele na magulu gane, ndo jikokomoka kwa hemwe, na yoneche yodoliza itufi lya igongolo kota alyo kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²⁸ Munhu yoneche yopika itufi, kowa yakokomoche mbaka matinazo, na heye kohovuga ivalo lya heye. Ajo ndo jikokomoka kwa hemwe.

²⁹ “ ‘Vilumbigwe vilingutambala viyage ndo vikokomoka kwa hemwe, chilukwili na igule, jila jiwihanile na limdunhu,

³⁰ igugulu lidodo na ichenje na jimdusu na igolgonzi na liluwivu.

³¹ Ajo jeng'ha jilingutambala ndo jikokomoka kwa hemwe na yoneche yodoliza mitufi ajo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

³² Wone mitufi ja vilumbigwe avyo jogwila chinhu choneche, chiwe chinhu cha mbao ama ivalo ama igozi ama igunila ama chinhu chinji chilingutumika kwa choneche chila, chinhu acho chowa chikokomoche mbaka matinazo. Lelo kuchidita chiwe hachikokomoche, yanguganigwa kuchihovuga kwa mazi, hamba chowa chelile.

³³ Wone itufi lya heye ligwile chinhu cha ilongo, lelo chinji chiwele mgati mwa chinhu acho ndo chikokomoka na changuganigwa chituligwe.

³⁴ Chilyo ama chakunwa chinji chiwele mgati mwa chinhu acho chowa chikokomoka.

³⁵ Chila chinhu chochigwililwa na chipuli choneche cha mitufi ajo chowa chikokomoka. Wone ndo itanuli ama chiko changuganigwa chibenigwe. Vyowa vikokomoka na vyolutilila kuwa vikokomoka kwa hemwe.

³⁶ Ahyo, ideho ama nzasa ya mazi vyowa havikokomoche. Ila wone munhu yenjile na kudoliza itufi, kowa yakokomoche.

³⁷ Na chipuli choneche cha itufi hochigwila nyhadikwa za kunyala, nyhadikwa azo zowa

hazikokomoche.

³⁸ Ila wone nyhadikwa azo naziwichigwa mli mazi na choneche cha mitufi kuzigwila, lelo nyhadikwa azo ndo zikokomoka kwa hemwe.

³⁹ “Hanga igongolo lyoneche likundigwe kulya libagame lilyo, munhu yoneche yodoliza itufi alyo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁴⁰ Munhu yoneche yolya vipuli vya itufi alyo kohovuga mivalo ja heye na kowa yakokomoche mbaka matinazo. Na yoneche yopika itufi alyo, kohovuga ivalo lya heye, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁴¹ “Chilumbigwe chinji chilingutambala muisi ndo uzudizo kwa hemwe, ndangukomya mleche kulya.

⁴² Chila chilingutambala kwa munda na chila chilingujenda kwa magulu gane ama chilingujenda kwa magulu menji, mina ndo vyeng'ha vilingutambala mmisanga, ndangukomya mleche kulya kwa mina ndo uzudizo kwa hemwe.

⁴³ Ahyo mleche kiditila uzudizo kwa kulya vilumbigwe vilingutambala leka mleche kuwa mkokomoche kwa kukolela avyo.

⁴⁴ Kwa vila heni Mkulu Nguluwi, mbele Nguluwi wa hemwe, miwiche chiuyeng'ha na muwe mwelile kwa vila heni nda yelile. Mleche kiwika muwe mkokomoche kwa chinhu choneche chilingitambala mchanya mwa isi.

⁴⁵ Kwa vila heni nda Mkulu Nguluwi ndiwalavile kuli isi ya Misili leka ndiwe Nguluwi wa hemwe, ahyo muwe mwelile kwa vila heni nda yelile.

⁴⁶ “ ‘Ahyo lelo, aga ndo malajizo galingulapa

migongolo na videje na chila chilumbigwe chiwele mmazi na chila chilingutambala muisi,
⁴⁷ leka kubagula chinhu chikokomoche na hachiwele chikokomoche, chilinguligwa na hambe chiligwe.’ ”

12

Kuweliza wadala howolawa kuponda

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele wanhu wa Isilaeli ahi, ‘Mdala wone yawe na himila, na wone nakaponda mwana mlume, kowa yakokomoche kwa mhela wa mazuwa saba kota mazuwa ga heye galinguwala mbuli za chidala kota vyoziwele.

³ Mwana ayo kokwinjila ikumbi kuli zuwa lya heye lya nane.

⁴ Hamba mamu wa mwana ayo kolutilila kuwa yakokomoche kwa chiwalo cha mbuli za chidala kwa mhela wa mazuwa makumi gadatu na zidatu. Mhela awo yaleche kudoliza choneche chiwichigwe chelile ne kwinjila kuli ihema lya Nguluwi mbaka zuwa lya kwelizwa kwa heye vyoyikwenela.

⁵ Ila wone yaponde mwana mdala, lelo kowa yakokomoche kwa mhela wa juma mbili kota vyoyili vyoyowa kuli zuwa za mbuli za chidala vyozili. Kolutilila kwelizwa kwa mhela wa mazuwa makumi sita na sita.

⁶ “ ‘Mazuwa ga kwelizwa kwa heye hogokwenela, yawe yaponde mwana mlume ama mdala, komigalila mtambika hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi ing'holo lyana lya mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na ng'hunda

ya kisolo ama ng'hunda ya kufujigwa, kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile.

⁷ Mtambika komlavila Mkulu Nguluwi na kumditila uhanyisi. Hamba mdala ayo kowa yelizwe kuli mbuli za chidala. Ago ndo malajizo galingulapa mdala yunji yawele nguponda mwana mlume ama mdala.

⁸ “Wone hambe yaweze kulavya ing'holo lyana, lelo kochigala ng'hunda mbili za kufujigwa ama ng'hunda mbili za kisolo, kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile. Mtambika komditila mamo ayo uhanyisi, na heye kowa yelile.’ ”

13

Malajizo galinguwala matamwa ga ngozi ya lukuli

¹ Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

² “Wone munhu yoneche kowa na kutuna ama chilonda ama baka ama utamwa wa ngozi mlukuli lwa heye, nayoneka kota ndo utamwa wa ngozi ya lukuli, lelo ayo kogaligwa kwa mtambika Aluni ama yumwe wa walelwa wa Aluni, yawele mtambika.

³ Mtambika kohakagula honhu hawele na utamwa, na wone mnvili za honhu aho zikaluka ziwa nzelu, na wone utamwa awo woneche wa mgati mwa ngozi ya lukuli lwa heye, lelo awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli. Mtambika wone yasinde kumkagula, ahyo kolonga kota munhu ayo kakokomoka.

⁴ Wone liwe baka hela, hanga liwe lizelu halinjile ng'hatu mgati mwa ngozi na mnvili za

honhu aho hazigaluche kuwa nzelu, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

⁵ Zuwa lya saba, mtambika komkagula kahi munhu ayo vyonayali, kota mtambika vyoyamkagule na wone utamwa awo hawenele mli ngozi ya heye, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mazuwa gayage saba.

⁶ Mtambika komkagula kahi munhu ayu zuwa lya saba. Wone honhu ha utamwa habilabila na utamwa hawenele, lelo mtambika komlonjela munhu ayo kota ka yanojile na acho ndo chilonda hela. Munhu ayo kohovuga mivalo ja heye, na heye kowa yelizwe.

⁷ Ila wone chilonda acho chenele mli ngozi, ila munhu ayo yang'hali kilajila kwa mtambika kwa chiwalo cha kwelizwa kwa heye, lelo kokuya kahi kwa mtambika.

⁸ Mtambika komkagula kahi, na wone chilonda chila nachenela mli ngozi, lelo mtambika komlonjela munhu ayo ka yakokomoche, na awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli.

⁹ “Wone munhu yawe na utamwa wa ngozi ya lukuli, kohilikwa kwa mtambika.

¹⁰ Mtambika komkagula na wone kokona kutuna kuzelu kulinguzidita mnvili za heye ziwe nzelu na kutuna ako nakugaluka kuwa chilonda chidodi,

¹¹ awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli wa mi-hela minji. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka. Kuduhi chiwalo cha kumhindila mchihengo munhu kwa kumkagula. Heye ndo kakokomoka.

¹² Wone utamwa wa ngozi ya lukuli umibate na kwenela lukuli lweng'ha, kulawa minhosi mbaka mizayo kota vyoyokona mtambika,

¹³ aho mtambika komkagula. Wone mtambika yone kota utamwa wa ngozi ya lukuli nawenela lukuli lweng'ha, lelo kodamla kota munhu ayo kela kwa vila lukuli lugaluka luwa luzelu. Ahyo munhu ayo kela.

¹⁴ Ila wone lukuli lwa munhu ayo naloneka luna chilonda chidodi, lelo munhu ayo kowa yakokomoche.

¹⁵ Mtambika kokagula acho chilonda chidodi na kudamla kota kakokomoka, kwa vila awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli.

¹⁶ Ila wone acho chilonda chipona na chigaluka kahi chiwa chizelu, munhu ayo kohiluka kwa mtambika.

¹⁷ Mtambika komkagula, na wone yone kota chigaluka chiwa chizelu, lelo kodamla kota munhu ayo kela. Ahyo kela.

¹⁸ “Wone munhu yawe na lipu, na alyo lipu lipona,

¹⁹ ila honhu hala honalyali lipu hagaluka hawa hatunile na hawa hazelu ama hadung'hu ila hazelu hado, yanguganigwa yalajilwe mtambika.

²⁰ Mtambika komkagula ayo munhu. Wone mtambika yone hagaluka na hadidimila na mnvili za honhu aho zikaluka kuwa nzelu, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka na awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli, ulawile kuli lipu.

²¹ Ila wone mtambika yamkagule ayo munhu na kona kota mnvili za honhu aho hawele hazelu na hadidimile hebu, ila habilabila, lelo komhindila

mchihengo ayo munhu kwa mhela wa mazuwa saba.

²² Wone utamwa awo wokwenela mli ngozi, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka na yula kana utamwa.

²³ Ila wone habilebile ha bahala, na henele hebu, lelo ayo ndo ng'hovu ya lipu hela. Mtambika kodamla kota munhu ayo kela.

²⁴ “Ama, kwa vila hana honhu halakale na chila chilonda chidodi chigaluka chiwa chidung'huwale hado ama chizelu,

²⁵ mtambika komkagula. Wone yone kota mnvili zikaluka ziwa nzelu na hadidimila, lelo awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli. Utamwa awo wa ngozi ya lukuli ulawilila hala honhu halakale. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka, kwa vila kanawo utamwa wa ngozi ya lukuli.

²⁶ Ila wone mtambika yone mnvili za honhu aho haziwele nzelu na honhu aho hambe hadidimile ila habilabila, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

²⁷ Zuwa lya saba mtambika komlola. Wone wenele mli ngozi, lelo mtambika kodamla kota munhu ayo ka yakokomoche, kwa vila kanawo utamwa wa ngozi ya lukuli.

²⁸ Ila wone hala honhu habilebile haponahihila na henele hebu, ako ndo kutuna kulawile na kulakala. Lelo mtambika kodamla kota munhu ayo kela, kwa vila aho habilabila kwa kulakala.

²⁹ “Wone munhu yoneche mlume ama mdala, kana utamwa wa ngozi kumutwi ama mchilevu,

³⁰ mtambika koukagula utamwa awo. Wone

mtambika yokona kota hadidimila na mnvili zina lanji ya manjano na nzisili, lelo kodamla kota munhu ayo ka yakokomoche, kwa vila awo ndo utamwa wa kizada wa ngozi ya lukuli wa mutwi ama wa mchilevu.

³¹ Wone mtambika yokagula wula utamwa wa kizada na yokona kota haduhu honhu hadidimile na mnvili haziwele nhitu, lelo mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

³² Zuwa lya saba mtambika kokagula wula utamwa wa kizada. Wone utamwa awo wa kizada hawanele na haduhu mnvili ziwele na lanji ya njano ne kudidimila,

³³ munhu ayo kobeya mnvili ama lulevu lwa heye. Ila honhu hala hawele na utamwa awo wa kizada hobeya hebu. Hamba mtambika komhindila mchihengo munhu ayo kwa mhela wa mazuwa saba gayage,

³⁴ na kuli zuwa lya saba, mtambika kokagula wula utamwa wa kizada. Wone mtambika yokona utamwa awo hawenele kuli ngozi na hawinjile mgati mwa ngozi, lelo kodamla kota munhu ayo kela. Munhu ayo kohovuga ivalo lya heye, na heye kowa yelizwe.

³⁵ Ila hala du vyonayelizwe, utamwa awo wa kizada nawonjezeka,

³⁶ munhu ayo kokaguligwa na mtambika na vyonawonjezeche mli ngozi, mtambika hopala mnvili ziwele na lanji ya njano, munhu ayo kowa yakokomoche.

³⁷ Ila wone mtambika yawone kota wula utamwa wa kizada na mnvili nhitu zota honhu

aho, lelo utamwa awo wa kizada upona, lelo munhu ayo ndo kela. Mtambika kodamla kota munhu ayo kela.

³⁸ “Wone munhu yoneche, yawe mlume ama mdala, kana mabaka mazelu mlukuli lwa heye,

³⁹ mtambika komkagula munhu ayo. Ila wone mtambika yokona mabaka ago ndo mazelu hado hela, awo ndo utamwa wa kizada wa hihi hela, munhu ayo ndo kela.

⁴⁰ “Wone mlume yawe na chibuje, heye kowa yanojile kwa vila kana chibuje hela.

⁴¹ Wone chibuje acho nachilawile kuli chihanga, munhu ayo kana chibuje hela ndo kela.

⁴² Ila wone kuli mutwi hali chibuje ama hali chihanga hali chibuje hana mabaka gadung'huwale na uzelu, awo ndo utamwa wa ngozi ya lukuli ulingulawila kuli chibuje cha heye kumutwi ama kuli chihanga cha heye.

⁴³ Mtambika komkagula. Wone mtambika yokona kota ako kutuna ndo kudung'huwala na kuzelu kuli chibuje ama kuli chihanga cha heye, na kwangoneka kota utamwa wa ngozi ya lukuli,

⁴⁴ lelo munhu ayo kana utamwa wa ngozi ya lukuli, heye kakokomoka. Mtambika kodamla kota munhu ayo kakokomoka kwa chiwalo cha utamwa wa heye wa kumutwi kwa heye.

⁴⁵ “Yoneche yawele na utamwa wa ngozi ya lukuli, kovala mivalo jidejeche na mnvili za heye zowa zizuzumuhe, na mlomo wa heye wa kuchanya kougubika na kokwiniza lizi yolonga, ‘Heni ng’hokomoka, heni ng’hokomoka.’

⁴⁶ Kolutilila kuwa yakokomoche kwa mhela weng’ha yawele na utamwa awo. Heye

kakokomoka na heye kochikala yaliyeng'ha kunze mwa kambi.

Malajizo kuwala lungwi kuli mivalo

⁴⁷ “Wone kuna mbuli ya lungwi kuli ivalo, liwe lya sufu ama kitani,

⁴⁸ ivalo alyo liwe libotigwe ama litawigwe kwa kitani ama sufu ama ivalo lya igozi lyoneche lila,

⁴⁹ ila lungwi alo luna lanji ya udedemu ama udung'huwale kuli ivalo alyo, lelo ivalo alyo lina lungwi. Ahyo yangumlapa kumlajila mtambika.

⁵⁰ Mtambika kokagula lungwi alo na kuliwika ivalo alyo hafungo kwa mhela wa mazuwa saba.

⁵¹ Kuli zuwa lya saba, kokagula lungwi alo. Wone lungwi alo lwenela kuli mivalo ajo, liwe libotigwe ama litawigwe ama lya igozi ama lya igozi lyoneche lya vinji, alyo lina lungwi. Ahyo ivalo alyo ndo likokomoka.

⁵² Mtambika kolilakaza kwa chiluli ivalo alyo kwa vila lina lungwi.

⁵³ “Wone mtambika yokona kota lungwi halwenele kuli ivalo,

⁵⁴ lelo kolonga ivalo alyo lihovujigwe na kuwichigwa hafungo kwa mhela uyage wa mazuwa saba.

⁵⁵ Hamba, mtambika kolikagula ivalo alyo holimalile kuhovujigwa. Wone lungwi alo halugaluche lanji na wone halwenele, lelo ivalo alyo ndo likokomoka. Kolilakaza kwa chiluli ivalo alyo, luwe lungwi lwa kumbele ama kumwando mwa ivalo alyo.

⁵⁶ “Wone mtambika yokona kota lula lungwi lubilabila holimalile kuhovujigwa, lelo kokusa hala honhu hawele na lungwi.

⁵⁷ Hamba wone lungwi lwoneche lwa hihila kahi kuli ivalo litawigwe ama libotigwe ama kuli chinhu choneche cha igozi, lelo lungwi lwenela. Ahyo ivalo alyo kolilakaza kwa chiluli.

⁵⁸ Ila alyo ivalo liwele na lungwi kulawa holi-hovujigwe, yolapa kuhovujigwa mala ya keli, ahyo lyowa lyelizwe.”

⁵⁹ Ago ndo malajizo kwa chiwalo cha lungwi lulingulawila kuli ivalo lya sufu ama kitani ama ivalo litawigwe ama libotigwe ama lya igozi linji. Kwa nzila ayo woweza kugawanula ivalo lyelizwe na lila ivalo likokomoche.

14

Kwelizwa kulawa kugula matamwa ga ngozi

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Aga ndo malajizo galingumlapa munhu yawele na utamwa wa ngozi ya lukuli kuli mazuwa ga kwelizwa kwa heye. Houkuka utamwa awo, kochigaligwa kwa mtambika.

³ Mtambika koluta kumkagula ayo munhu kunze mwa kambi. Wone utamwa awo wuka,

⁴ aho mtambika kolajiza kota wanhu wegale videje vili vikomu vikundigwe, chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na sufu ya lanji ndung’hu na nhagala ya isopolo kwa chiwalo cha kwelizwa kwa munhu ayo.

⁵ Mtambika kolajiza chideje chimwe chipobosoligwe singo mchanya mwa chiya chiwele na mazi ganojile ga nzasa.

⁶ Mtambika kohola chila chideje chisigale chiwele chikomu na chihande chila cha igodi lya mwelezi na sufu ya lanji ndung’hu na yila nhagala

ya isopolo na kuviwika vyeng'ha kuli danda ya chila chideje chipobosoligwe.

⁷ Hamba, kkommizila mala saba yula yawele ngwelizwa utamwa wa ngozi, na heye kodamla kota yula munhu kela. Hamba kahi kochilechele chila chideje chiwele chikommu chiguluche kuza kuli migunda kunze kwa muji.

⁸ Munhu ayo kohovuga mivalo ja heye na kubeya mnvili za heye zeng'ha na koga na heye kowa kela. Hamba kohiluka kuli kambu, ila kochikala kunze kuli ihema lya heye kwa mhela wa mazuwa saba.

⁹ Zuwa lya saba kobeya mnvili za heye zeng'ha na lulevu na ngohe za meho ga heye na lukuli lweng'ha. Hamba kohovuga mivalo ja heye, kokoga kwa mazi na heye kowa kela.

¹⁰ “Zuwa lya nane kochigala ming'holo myana mili milume jilihela nongwa na ing'holo idala liwele na mwaka umwe lilihela nongwa na kilo zidatu za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta honhu hamwe ha kadatu ha lita.

¹¹ Mtambika yalingumweliza munhu ayo, komwimiza munhu ayo hali Mkulu Nguluwi, habehi na lwizi lwa ihema lya Nguluwi hamwe na vinhu vyoyegale.

¹² Mtambika kohola ing'holo lyana ilume limwe na kumlavila nhambiko ya nongwa hamwe na gala mafuta ga mzeituni. Hamba kovinula kuchanya kota ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

¹³ Hamba kolidumula singo alyo ing'holo lyana

hali honhu ha kulavila nhambiko, walingudumulila singo migongolo ja nhambiko ya gehile na nhambiko ya kulakazwa. Nhambiko ayi ya nongwa, kota vyoili nhambiko ya gehile, ndo yowa ya heye mtambika ndo nhambiko yelile ng'hatu.

¹⁴ Mtambika kohola danda nyindo ya nhambiko ya nongwa na kumbakaliza munhu yalinguganigwa kwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

¹⁵ Hamba mtambika kohola honhu hado ha gala mafuta ga mzeituni na kugajida mli chiganza cha moko wa heye wa kumoso.

¹⁶ Kozabika chidole cha moko wa heye wa kudilo kuli mafuta ago na kumizila mala saba hali Mkulu Nguluwi.

¹⁷ Chasi cha mafuta gasigale kuli chiganza cha heye, kombakaliza munhu ayo yalingwelizwa, kuli ikutu lya heye lya kudilo na chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo na honhu hahala hoyambakalize danda ya nhambiko ya nongwa.

¹⁸ Gala mafuta gasigale kombakaliza kumutwi mwa munhu ayo yalinguganigwa kwelizwa. Ahyo mtambika komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

¹⁹ Mtambika komlavila nhambiko ya gehile na kumditila uhanyisi munhu ayo yalingwelizwa, lelo kumusila kukokomoka kwa heye. Hamba, kolidumula singo ing'holo lyana lya nhambiko ya

kulakazwa.

²⁰ Mtambika komlavila ayo nhambiko ya kulakazwa na nhambiko ya nyhule hali honhu ha kulavila nhambiko. Ahyo mtambika komditila uhanyisi munhu ayo, na heye kowa kela.

²¹ “Ila wone iwe munhu ayo ka mzunwa, kolemwela kulavya vinhu avyo, lelo kochigala ing'holo ilume limwe liwe nhambiko ya nongwa, iwele yoditilwa ulajilo wa kulavya nhambiko ya kwinula kuchanya leka kumditila uhanyisi munhu ayo. Kochigala kilo imwe ya utimbo unojile uhanzanywe hamwe na mafuta ga mzeituni kwa chiwalo cha nhambiko ya nyhule hamwe na mafuta honhu ha kadatu ha lita.

²² Kochigala kahi ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa vyoyoweza, imwe yowa kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

²³ Zuwa lya nane komigalila mtambika vinhu avyo hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi kwa chiwalo cha kwelizwa kwa heye hali Mkulu Nguluwi.

²⁴ Mtambika kolihola alyo ing'holo lyana ilume lya nhambiko ya nongwa hamwe na gala mafuta ga mzeituni na kwinula kuchanya kota ulajilo wa kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi.

²⁵ Kolidumula singo alyo ing'holo lyana ilume lya nhambiko ya nongwa. Mtambika kohola danda nyindo na kumbakaliza ayo munhu yalingwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na kuli chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo.

²⁶ Mtambika kojida mafuta ago mado kuli chiganza cha moko wa heye wa kumoso.

²⁷ Hamba komizila mafuta hali Mkulu Nguluwi kwa chidole cha heye cha kudilo mado gawele amo mli chiganza cha heye cha kumoso mala saba.

²⁸ Mtambika kombakaliza mafuta munhu ayo yalingwelizwa kuli ikutu lya heye lya kudilo na kuli chidole chikuluwawo cha moko wa heye wa kudilo na chidole chikuluwawo cha mgulu wa heye wa kudilo. Kombakaliza honhu hahala honayambakalize yila danda ya nhambiko ya nongwa.

²⁹ Mafuta gasigale mmoko mwa heye kombakaliza kumutwi munhu ayo yalingwelizwa, lelo komditila uhanyisi hali Mkulu Nguluwi.

³⁰ Hamba, mtambika kolavya ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa kota munhu ayo vyoyoweza kigala.

³¹ Ng'hunda zowa baho kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa. Hamwe na azo, kolavya nhambiko ya nyhule, na heye mtambika komditila uhanyisi munhu ayo yalingwelizwa, hali Mkulu Nguluwi.

³² Ago ndo malajizo galingumlapa munhu yawele na utamwa wa ngozi, yohambe yaweze kulavya nhambiko zila za kwelizwa.”

Lungwi kuli ng'handu

³³ Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

³⁴ “Homkwinjila kuli isi ya Kanaani yondilinguwapani iwe ya hemwe, na hewo ndodita lungwi

kuli lukanzi lwa ng'handanda yoneche kuli isi yomchikala hemwe,

³⁵ Lelo yawele na ng'handanda ayo yangumlapa yamlonjele mtambika kota lungwi loneka kuli ng'handanda ya heye.

³⁶ Mtambika kolajiza vinhu vyeng'ha viwele mng'handanda amo vilavigwe hanze yang'hali heye yuye kwaluka kukagula, leka vyeng'ha vileche kudamligwa kota vikokomoka. Hamba mtambika kokwinjila mgati mwa ng'handanda ayo kukagula.

³⁷ Kokagula lungwi alo, holukoneka mlukanzi na lwambuza mabaka ga lanji idedemuhe ama ndung'hu na koneka kota lwinjila mbaka mgati mwa lukanzi,

³⁸ lelo mtambika kolawa kunze na kuhinda ng'handanda ayo kwa mhela wa mazuwa saba.

³⁹ Zuwa lya saba mtambika kohiluka na kukagula kahi mgati mwa ng'handanda ayo. Wone lungwi alo lwenela mlukanzi lwa ng'handanda ayo,

⁴⁰ mtambika kolajiza kota maganga gawele hali honhu hawele na lungwi gosigwe na kutajigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

⁴¹ Lukanzi lweng'ha lwa mgati mwa ng'handanda lusilibwe loganduligwa na ibiwi lyake lyotajigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

⁴² Hamba wohola maganga manyale na kuzenga honhu howagandule na hewo woisiliba ng'handanda ayo kahi.

⁴³ “Wone lungwi alo lolawila kahi lokumalile kulavya maganga ago na kugandula hasilibwe na kusiliba kahi,

⁴⁴ yangumlapa mtambika yoye kukagula goya. Wone lungwi lwenele kuli ng'handanda ayo lelo alo

ndo lungwi, ng'handanda ayo ikokomoka.

⁴⁵ Ng'handanda ayo yangulapigwa ibomoligwe na maganga gake na migodi jake na kusilibwe kwake, vyohilichigwa honhu hakokomoche kunze kwa muji.

⁴⁶ Kupuluta kwa ago, yoneche yokwinjila mgati mwa ng'handanda ayo mhela vyoiswa ihindigwe, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁴⁷ Yoneche yowasa kuli ng'handanda ayo ama kulya chilyo mgati mwa ng'handanda ayo, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye.

⁴⁸ “Ila wone ufiche mhela wa kukagula ayo ng'handanda, wone mtambika yokona kota lungwi halwenele mhela wa kusiliba, lelo mtambika kodamla kota ng'handanda ayo ndo yela kwa vila lungwi lumala.

⁴⁹ Leka kuyeliza ng'handanda ayo, mtambika kohola videje vili hamwe na vihande vya igodi lichemigwe mwelezi na sufu ndung'hu na nhagala ya isopolo.

⁵⁰ Kochipobosola chideje chimwe mchanya mwa chiya chiwele na mazi ganojile ga nzasa.

⁵¹ Kohola chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na nhagala ya isopolo na sufu ndung'hu hamwe na chila chideje chiyage chiwele chikomu na kuvinjiza vyeng'ha kuli danda ya chila chideje chipobosoligwe singo na kuli mazi ganojile ga nzasa. Hamba komizila ng'handanda ayo mala saba.

⁵² Ahyo ndo vyoyokweliza ng'handanda ayo kwa danda ya chideje na mazi ganojile ga nzasa na chideje chikomu na chihande cha igodi lichemigwe mwelezi na nhagala ya isopolo na sufu ndung'hu.

⁵³ Chila chideje chikomu kochilechela chiguluche kumgunda kunze kwa muji. Ahyo ndo vyoyoiditila uhanyisi ng'handanda ayo, nayo ndo yowa yela.”

⁵⁴ Aga ndo malajizo kuli mbuli ya utamwa wa ngozi, kwa utamwa wa ngozi wa kizada,

⁵⁵ lungwi kuli ivalo ama mgati mwa ng'handanda,

⁵⁶ kutuna ama chilonda ama baka,

⁵⁷ lelo kolajila ndo chinhu chachi chiwele chikokomoche na chelizwe. Ago ndo malajizo galinguwala mbuli ya utamwa wa ngozi ama lungwi.

15

Mifila jilingumdita munhu yawe yakokomoche

¹ Mkulu Nguluwi nakawalonjela Musa na Aluni,

² “Walonjele Waisilaeli ahi, ‘Mlume yoneche jimlawwa mifila, ajo jomdita yawe yakokomoche.

³ Aga ndo malajizo galinguwala kukokomoka ako, mhela weng'ha vyojimlawwa mifila ama mifila vyojiwa jilemezigwa mgati mwa heye, munhu ayo kakokomoka.

⁴ Chinhanda choneche choyowasila ama choyokalisila, chowa chikokomoche.

⁵ Munhu yoneche yodoliza chinhanda cha munhu ayo yangumlapa yahovuje ivalo alyo na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁶ Munhu yoneche yochikalisila chinhu choneche choyekalisile ayo munhu yalingulawa mifila, yangumlapa yahovuje ivalo na koga, na kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁷ Munhu yoneche yomdoliza munhu ayo yalingulawa mifila, yangumlapa yahovuje mivalo ajo na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁸ Wone munhu yalingulawa mifila, yomtemela mite munhu, ayo munhu yatemelwe mite yomlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, ila heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

⁹ Lutemvu loneche lwa kikalisila mchanya mwa igongolo, loyekalisile munhu yalingulawa mifila, lyowa likokomoche.

¹⁰ Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche choyekalisile munhu ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo. Munhu yoneche yopika chinhu chila, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

¹¹ Munhu yoneche yalingulawa mifila, wone yamdolize munhu ne kuhovuga moko wa heye tandi, munhu yadolizwe kohovuga ivalo na koga, na kowa yakokomoche mbaka matinazo.

¹² Wone chinhu choneche chilumbigwe kwa ilongo chidolizwe na munhu yalingulawa mifila yanguganigwa chituligwe. Ila chinhu choneche cha mbao yangulapigwa kuhovujigwa kwa mazi.

¹³ “ ‘Mlume yoneche yalingulawa mifila, wone yawe mkomu kwa utamwa wa heye, yangumlapa ayo munhu yabeteze mazuwa saba kung'hali kusigwa ukokomoche wa heye. Kohovuga mivalo ja heye na koga kwa mazi ganojile ga nzasa, na heye kowa kela.

¹⁴ Zuwa lya nane, yangumlapa yegale ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda za kufujigwa hali

Mkulu Nguluwi hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kumha mtambika.

¹⁵ Mtambika kozilavya ng'hunda azo. Imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa na heye mtambika komditila uhanyisi munhu ayo hali Mkulu Nguluwi na kumusila ukokomoche wa heye wa kulawa mifila.

¹⁶ “ ‘Wone mlume yoneche yalingulawa migonye, yangumlapa yoje mazi lukuli lweng'ha, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

¹⁷ Ivalo lyoneche lilagalilwe na migonye ama igozi lyoneche idolizwe na migonye ajo, yangumlapa yaihovuje kwa mazi, na yowa yakokomoche mbaka matinazo.

¹⁸ Wone mlume yawase na mdala, migonye jilawa, lelo yanguwalapa weng'ha weli woje mazi, na hewo wowa wakokomoche mbaka matinazo.

¹⁹ “ ‘Mdala yoneche yawele kuli mbuli za chidala, kanguwa yakokomoche kwa mihela ja mazuwa saba. Munhu yoneche yomdoliza mdala ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²⁰ Chinhu choneche choyowasila ama kikalisila mhela nayali yakokomoche, chowa chikokomoche.

²¹ Munhu yoneche yodoliza chihanda choyalinguwasila ayo mdala, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga mazi, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²² Munhu yoneche yodoliza chinhu choneche choyalingkalisila mdala ayo, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga mazi, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²³ Mlume yoneche yodoliza chinhu choyowasila ama kikalisila ayo mdala, kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²⁴ Wone mlume yowasa na mdala ayo na wone danda ya mbuli ya chidala ya mdala ayo imlagile mlume ayo, lelo mlume ayo kowa yakokomoche kwa mhela wa mazuwa saba. Chihanda choneche choyowasila ayo mlume chowa chikokomoche.

²⁵ “Wone mdala kowa na mbuli azo za chidala kwa mhela wa mazuwa menji kusinda vyonayali, ama mbuli azo zangumlawila mhela hauwele wa heye kulawilwa na mbuli azo, lelo kolutilila kuwa yakokomoche mhela weng'ha wa mbuli ayo.

²⁶ Chihanda choneche choyowasila mhela awo, ama chigoda choneche choyosikalisila, chowa chikokomoche kota vila mhela wa kukokomoka kwa heye kwa mbuli za chidala.

²⁷ Munhu yoneche yodoliza vinhu avyo, kowa yakokomoche na yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo.

²⁸ Wone mbuli azo zimale, mdala ayo kowa yang'hali yobeteza mazuwa saba leka yawe kela, na mhela awo kowa kela.

²⁹ Zuwa lya nane kohola ng'hunda mbili za kisolo ama ng'hunda mbili za kufujigwa na kumgalila mtambika hali lwizi lya ihema lya Nguluwi.

³⁰ Mtambika kolavya imwe kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na iyage kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa. Ahyo mtambika komditi la uhanyisi mdala ayo hali Mkulu Nguluwi na kumusila kukokomoka kwa heye kwa mbuli za chidala.

³¹ “Ahi ndo vyomuwalonjela Waisilaeli webagule kulawa kuli kukokomoka kwa hewo, waleche kulidita liwe likokomoche ihema lya Nguluwi lya heni liwele hali hewo. Wone wadite hino wobagama.’”

³² Ago ndo malajizo galingumlapa mlume ayo yalingulawa mifila na migonye na kuwa yakokomoche.

³³ Malanguso aga kahi ganguwala mdala yawele kuli mbuli za chidala na kuwa yakokomoche. Malanguso aga ganguwala mlume ayo ama mdala yoneche yalingulawa mifila, na kahi ganguwala mlume yalinguwasa na mdala yawele yakokomoche.

16

Zuwa lya Uhanyisi

¹ Mkulu Nguluwi nakalongasa na Musa, hala wana weli wa Aluni nalowabagame mhela ula nalowamhejelele Mkulu Nguluwi.

² Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Mlonjele mng'holozo Aluni yaleche kwinjila hali honhu helile ng'hatu, kumbele kwa ipaziya mhela wohaukundigwe. Yaleche kwinjila honhu aho kwa vila hondilawila hali ng'hungugu mchanya hali chigubiko cha uhanyisi, chiwele ndo isanduku. Wone hambe yahulichize, kobagama.

³ “Aluni kokwinjila honhu helile ng'hatu yawele na ilogota ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing'holo ilume kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

⁴ Kokoga lukuli lweng'ha kuli mazi, hamba kovala mivalo jelile. Kovala ikanzu lya kitani, mchanya mwa ivalo lya mgati mwa lupati lwa kitani na kiwoha isali lya kitani na kovala chipembelo cha kitani.

⁵ Kohola mipongo mili kulawa kuli Waisilaeli weng'ha kwa chiwalo cha nhambiko ya gehile na ing'holo ilume limwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kulakazwa.

⁶ “Aluni kolavya alyo ilogota kota nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha heye yuye, na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na ivyazi lyake.

⁷ Hamba, jila mipongo mili kojiwika hali Mkulu Nguluwi hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi.

⁸ Aluni kojitowela simbi mipongo ajo kwa maganga meli, iganga limwe kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi na iganga lisigale ndo kwa chiwalo cha Azazeli*.

⁹ Aluni koligala alyo ipongo liwele kwa simbi ya heye naliganigwa kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi na kumlavila nhambiko ya gehile.

¹⁰ Ila alyo ipongo lihaguligwe kwa simbi kwa chiwalo cha Azazeli, lyolavigwa liwele likomu hali Mkulu Nguluwi, leka kudita uhanyisi. Mtambika kolileka lilute kuchiwala kwa Azazeli.

¹¹ “Aluni kolavya ilogota ilume kwa nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha heye yuye, na kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha ivyazi lya heye, hamba kolidumula singo ilogota alyo kwa nhambiko ya gehile.

---

* **16:8** *Azazeli* Kwa Chiebulaniya mana ya itagwa ali hailinguzeleka hebu, ila hanji ndo limazoga lilingikala kuchiwala.

¹² Hamba kohola chila chifunyizi chimemile makala ga chiluli kulawa kuli honhu ha kulavila nhambiko hali Mkulu Nguluwi na viganza vili vya ubani ubalaswe goya na kuvigala hali honhu helile ng'hatu.

¹³ Leka yaleche kubagama, kougala ubani awo hali Mkulu Nguluwi na kujela kuli chiluli leka iyosi lya ubani awo ugubiche chigubiko cha uhanyisi cha isanduku lya ilagano.

¹⁴ Kohola chasi cha danda ya lila ilogota ilume na kumizila kwa chidole cha heye kolilawilaga isanya mchanya mwa chigubiko cha uhanyisi, hamba komizila hali isanduku lya ilagano mala saba kwa chidole cha heye.

¹⁵ “Hamba kolidumula singo lila ipongo lya nhambiko ya gehile kwa chiwalo cha wanhu weng'ha. Danda ya mhene ayo koigala mgati mwa honhu helile ng'hatu na kudita kota vyoyaditile kwa danda ya lila ilogota ilume, komizila hawele na chigubiko cha uhanyisi na ubanzi wa kumwando.

¹⁶ Ahyo kodita uhanyisi kwa chiwalo cha honhu helile ng'hatu, kwa chiwalo cha mbuli zikokomoche zowaditile Waisilaeli na kwa chiwalo cha gehile ga hewo geng'ha. Ndo vyoyodita kahi kwa chiwalo cha ihema lya Nguluwi liwele hali wanhu awo wawele wakokomoche.

¹⁷ Mhela Aluni yodita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha ivyazi lya heye na wanhu weng'ha wa Isilaeli, munhu yunji yaleche kuwa mgati mwa ihema lya Nguluwi mbaka vyoyosinda mijito na kulawa mgati.

¹⁸ Hamba kolawa na kuza kuli honhu ha kulav-

ila nhambiko hawele na Mkulu Nguluwi na kudita uhanyisi. Kohola chasi cha danda ya lila ilogota ilume na lila ipongo na kuzibakaliza mbalati za honhu ha kulavila nhambiko banzi zeng'ha.

¹⁹ Komizila danda ayo hali honhu ha kulavila nhambiko kwa chidole cha heye mala saba na ahyo koyeliza kulawa kukokomoka kwa wanhu wa Isilaeli na kuidita iwe yelile.

²⁰ “Aluni vyonayasindile kuhaditila uhanyisi honhu helile ng'hatu na ihema lya Nguluwi na honhu ha kulavila nhambiko, aho ndo kolilavya lila ipongo liwele likomu kwa chiwalo cha Azazeli.

²¹ Aluni kowika moko ga heye mchanya mwa mutwi wa alyo ipongo likomu na kulonga kwa mlomo gehile geng'ha ga wanhu wa Isilaeli na kuhinduka kwa hewo kweng'ha na wihe wa hewo weng'ha, leka kugawika ago kuli ipongo. Hamba kolileka alyo ipongo leka lilute kuchiwala, lyohilichigwa ako na munhu yoneche yula yahag- uligwe kudita ahyo.

²² Kolileka alyo ipongo lilute kuchiwala, liwele liholile wihe wa hewo weng'ha.

²³ “Hamba Aluni kohiluka mgati mwa ihema lya Nguluwi, kovula jila mivalo ja kitani joyavalile vyo- oyenjile honhu helile ng'hatu na kuzileka mumo.

²⁴ Kochihovuga mumo mgati kwa mazi hali honhu hanji helile na kuvala mivalo ja heye ja hihi hela. Kolawa na kilavila nhambiko ya heye ya kulakazwa, na nhambiko ya kulakazwa kwa wanhu wa Isilaeli, leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha heye yuye na kwa chiwalo cha wanhu weng'ha.

²⁵ Mafuta ga nhambiko ya gehile kogalakaza mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.

26 Yula munhu yalihiliche lila ipongo kwa Azazeli, kohovuga mivalo ja heye tandi na koga, aho ndo kokundigwa kwinjila kuli kambi ayo.

27 Lila ilogota ilume na mhene yajilavile nham-biko ya gehile iwele danda ya hewo naihilichigwa mgati mwa honhu helile ng'hatu kwa kudita uhanyisi, johilichigwa kunze mwa kambi na kulakazwa kwa chiluli. Migozi na miunde na mid-owe, vyeng'ha vyolakazwa.

28 Munhu ayo yojilakaza kohovuga mivalo jake na koga, ndo vyoyoweza kwinjila kuli kambi.

29 “Ali ndo ilajizo lilinguwalapa mliwinze mazuwa gose. Zuwa lya kumi lya mwezi wa saba, hemwe mwemwe na wajenzi walingikala na hemwe, yanguwalapani mwesele kulya zuwa alyo na kuleka kukola mijito.

30 Mina kwa zuwa alyo uhanyisi woditigwa kwa chiwalo cha hemwe leka kuweliza hemwe, namwe mokwelizwa kulawa kuli gehile ga hemwe geng'ha hali Mkulu Nguluwi.

31 Zuwa alyo ndo zuwa lya kwesela ng'hatu na hemwe mwesele kulya. Malajizo ago ndo ga mazuwa gose.

32 Mtambika Mkulu yabakalizwe mafuta na kuwichigwa kwa mijito ya chiuyeng'ha yawe honhu ha mhaza wa heye, ndo yodita uhanyisi yawele yavalile mivalo jelile ja kitani.

33 Kodita uhanyisi kwa chiwalo cha honhu helile ng'hatu na kwa chiwalo cha ihema lya Ngu-luwi na honhu ha kulavila nhambiko na watam-bika na kwa chiwalo cha wanhu weng'ha wa Isi-laeli.

34 Ali, lelo ndo ilajizo lya mazuwa gose, na

yanguganigwa mliwinze leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha wanhu wa Isilaeli kamwe kwa mwaka kwa chiwalo cha gehile ga hewo gowaditile.” Musa nakadita geng’ha kota vyoyalajizwe na Mkulu Nguluwi.

17

Honhu ha kulavila nhambiko

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Mlonjele Aluni na wanage na wanhu weng’ha wa Isilaeli achi ndo chinhu choyalajize Mkulu Nguluwi.

³ Wone munhu yoneche hali Waisilaeli yodumula singo isenga ibuguma ama ing’holo lyana ama mhene, mgati ama kunze mwa kambi,

⁴ ne kuligala igongolo alyo kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi leka kumlavila Mkulu Nguluwi, munhu ayo kowa na nongwa ya kubohola danda, kabohola danda na kobaguligwa na wanhu wa heye.

⁵ Chiwalo cha malajizo aga ndo kota Waisilaeli wanguganigwa kigala migongolo jiwele ngudumuligwa singo kumgunda leka wejigale kwa Mkulu Nguluwi kwa mtambika kuli lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kudumuligwa singo na kumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya.

⁶ Lelo mtambika kobohola danda hali honhu ha kulavila nhambiko ha Mkulu Nguluwi hawele hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kugalakaza gala mafuta gawe gonhunyhilila goya kwa kumnojeza Mkulu Nguluwi.

⁷ Ahyo Waisilaeli woleka ng'hatu kujilavila nhambiko jimalukolo ja milungu ja udesi ji-whanile kota mhene, jowalingujifugamila kota wang'hondwa. Ilajizo ali ndo lya mazuwa gose kwa lulelo lweng'ha.

⁸ “Walonjele kota munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo, yalingulavya nhambiko ya kulakazwa ama nhambiko,

⁹ ila halingigala hali lwizi lwa ihema lya Ngu-luwi leka kumlavila Mkulu Nguluwi, munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye.

Malajizo ga kuleka kulya danda

¹⁰ “Wone munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo kangulya danda yoneche, heni ndomlema munhu ayo yadile danda na kumbagula kutali na wanhu wa heye.

¹¹ Yowa ahyo kwa chiwalo cha ukomu wa chilumbigwe cha amo mli danda. Ndiwalajiza kuilavila danda hali honhu ha kulavila nhambiko leka kudita uhanyisi kwa chiwalo cha ukomu wa hemwe, kwa vila danda yangudita uhanyisi mina ukomu awo wa mli danda.

¹² Ndo mina ndiwalonjela Waisilaeli ahi, ‘Munhu yoneche hali hemwe ama mjenzi yalingikala hali hemwe yanguganigwa yaleche kulya danda.’

¹³ “Munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala hali hewo yoluta kupelemba migongolo ama videje vya uligo, yangumlapa yabohole danda hanyi na kuigubika kwa misanga.

¹⁴ Mina ukomu wa chila chilumbigwe wamumo mli danda. Ndo mina ndiwalonjela Waisilaeli kota waleche kulya danda ya chilumbigwe choneche kwa vila ukomu wa chilumbigwe choneche ndo danda. Yoneche yolya danda ayo kobaguligwa.

¹⁵ “Munhu yoneche yawele mwenyeng'haye ama mjenzi, yalingulya choneche chibagame chicho ama chikopoligwe na igongolo lya kisolo, yangumlapa yahovuje mivalo ja heye na koga, na heye kowa yakokomoche mbaka matinazo. Kulawila aho, kowa kela.

¹⁶ Ila wone hahovuje mivalo ja heye na koga, yomlapa munhu ayo kugazigwa kwa chiwalo cha wihe wa heye.”

18

Kuwasa kulemezigwe

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

³ Ndangukulonjelani mleche kudita kota vyowalingudita wanhu wa isi ya Misili konamwali mikale, na mleche kudita kota vyowalingudita wanhu wa isi ya Kanaani kondiwahiliche. Ndan-gukulonjelani mleche kuwinza vyowalingudita hewo.

⁴ Hemwe mowinza utaguso na kibatilila malajizo ga heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁵ Lelo leka munhu yalohole ukomu wa heye, mwangulapigwa kuwinza malajizo na utaguso wa heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

⁶ “Munhu yoneche wa Isilaeli hambe yakundizwe kuwasa na mng'holoze wa habehi. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

⁷ Ndangukulongjela uleche kumbasa soni mhaza wa hegwe kwa kuwasa na mayako yakupondile. Uleche kumbasa soni, heye ndo mayako.

⁸ Ndangukulongjela uleche kumbasa soni mhaza wa hegwe kwa kuwasa na yumwe wa wadala wa mhaza wa hegwe.

⁹ Ndangukulongjela uleche kuwasa na lumbu wa hegwe, yawe mhinza wa mayako ama mhinza wa mhaza wa hegwe ama kulawa ng'handanda yinji mihanzile mhaza.

¹⁰ Ndangukulongjela uleche kuwasa na mzukulugo mdala, mwana wa mwanago mlume ama wa mhinza wa hegwe, mina kwangibasa soni gwegwe baho.

¹¹ Ndangukulongjela uleche kuwasa na mhinza yavumbuche na mayako yunji yahesigwe na mhaza wa hegwe yagaligwe kulawa kuli ivyazi lya mhaza wa hegwe, kwa vila mhinza ayo ka lumbu wa hegwe.

¹² Ndangukulongjela uleche kuwasa na lumbu wa mhaza wa hegwe, ayo ka mng'holoze mhaza wa hegwe.

¹³ Ndangukulongjela uleche kuwasa na lumbu wa mayako, kwa vila ayo ka mng'holoze mayako.

¹⁴ Ndangukulongjela uleche kumbasa soni mhaza mkulu wa hegwe kwa kuwasa na mdala wa heye, ayo ka mayako.

¹⁵ Ndangukulongjela uleche kuwasa na mche wa mwanago, ayo ndo mkweyo. Uleche kuwasa na heye.

¹⁶ Ndangukulongjela uleche kuwasa na mdala wa kalumbu wa hegwe mkulu ama mdodo, ahyo kombasa soni mng'holozo.

¹⁷ Wone kowasa na mdala, lelo ndangukulongjela uleche kuwasa na heye mhinza wa heye ne wazukulu wa heye. Awo ndo wang'holozo. Kuwahazanya ndo kudita gehile.

¹⁸ Ndangukulongjela uleche kumuhola lumbu wa mchewako mhela mchewako yang'hali mkomu, ayo yokwambuza kilewa.

¹⁹ “Ndangukulongjela uleche kuwasa na mdala yawele kuli mhela wa mbuli za chidala.

²⁰ Ndangukulongjela uleche kuwasa na mdala wa nayali habehi na hegwe na ahyo kiwika gwegwe uwe ukokomoche.

²¹ “Ndangukulongjela uleche kumlavya mwanago yoneche yawe nhambiko kwa mlungu Moleki, mina kudita ahyo kwangubeza itagwa lya heni Nguluwi wa hegwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

²² “Ndangukulongjela uleche kuwasa na mlume miyago kota mdala. Alyo ndo izudizo.

²³ Ndangukulongjela uleche kuwasa na igongolo leka uleche kuwa ukokomoche, mlume ama mdala yoneche yaleche kudita ahyo, kudita ahyo ndo kwajilila.

²⁴ “Uleche kiwika uwe ukokomoche kwa kudita mbuli ayo kwa vila kwa chiwalo cha mbuli ayo ndanguwawinga wanhu wawele habehi na hemwe kwa vila hewo wangudita ahyo na kiwika wakokomoche.

²⁵ Isi ya hewo naiwa ikokomoche na heni nandigaza, na isi naiwadeka wanhu wa hewo.

²⁶ Ila hemwe na wajenzi walingikala na hemwe mwanguganigwa kibatilila gala malajizo na utaguso wondiwalonjele, mleche kudita mazudizo ago.

²⁷ Mazudizo ago nawadita wanhu nawekale kuli isi ya Kanaani, hewo wawalongole hemwe, nawo nawaidita isi iwe ikokomoche.

²⁸ Lelo hemwe mleche kudita mbuli ayo, ama isi ayo yowadeka kota isi vyoiwadechile wanhu wawalongole hemwe.

²⁹ Wanhu weng'ha walingudita mazudizo ago yanguwalapa wabaguligwe na wanhu wa hewo.

³⁰ Lelo mibatilile goya geng'ha gondiwalonjele, mleche kuwinza geng'ha gomgazowele ga kuzudiza gaditigwe na wala wawalongole kikala muisi. Mleche kuwa mkokomoche kwa ago. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

19

Malajizo ganji

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele Waisilaeli weng'ha kota yanguwalapa wawe welile kwa vila heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nda yelile.

³ Chila yumwe wa hemwe yangumlapa yawahulichize mayake na mhaza wa heye na kibata Zuwa Iya Kwesela Iya heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁴ Mleche kujigalamchila jimalukolo ja milungu, na mleche kigongomanyila jimalukolo ja milungu ja kuponda. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁵ “Lomumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya, momlavila kota vyoilinguganigwa leka mkundigwe.

⁶ Nhambiko ayo yanguganigwa iliche zuwa lilyo ilavigwe ama zuwa lya keli. Choneche chisi-gale mbaka zuwa lya kadatu yanguganigwa chilakazwe kwa chiluli.

⁷ Wone honhu ha iwunde lyolika zuwa lya kadatu, mbuli ayo ndo ikokomoka na nhambiko ayo hoikundigwa hebu.

⁸ Yoneche yolya iwunde alyo kogazigwa kwa chiwalo cha nongwa ya heye, kwa vila nakachibeza chinhu chelile cha Mkulu Nguluwi. Munhu ayo kobaguligwa na wanhu wa heye.

⁹ “Vyoubeta mbena ya isi ya hemwe, mleche kubeta ng'hatu mbaka kuli mbaka mwa mgunda, na mleche kuhiluka kumbele kukungajiza visigale.

¹⁰ Mleche kuwila kukungajiza chila chinhu kuli mgunda wa zabibu na mleche kulokoteza zabibu zigwile hanyi, mowalechela wazunwa na wazenzi. Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

¹¹ “Mleche kuhiza, mleche kudeta ne kilonjela udesi.

¹² Mleche kilaha udesi kwa itagwa lya heni na kulibeza itagwa lya Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

¹³ “Mleche kumbunza yalihabehe na hegwe ne kumuhizila. Msahala wa munhu yakukolele mijito uleche kikala kwa hegwe nechilo yeng'ha mbaka lufuku.

¹⁴ Mleche kumpanjila yohambe yahuliche ne kuwika iganga kumwando kwa yohambe yalole,

ila mumdumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

15 “Vyomumtagusa munhu yoneche, mtaguse kwa hachi, mleche kumganilila mzunwa ne kumdumba yawele na lufufu. Ila yanguwalapa kumtagusa goya yalihabehe na hemwe.

16 Ndanguwalonjela mleche kukolakola kuno muwalonjeleza udesi wanhu wa hemwe. Mleche kwambuza ukomu wa yalihabehe na hemwe kwinjila kuli nongwa ya kubagama kwa ulonzi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

17 “Mleche kuwazudila wang'holozenu mnhum-bula za hemwe, ila mikanye na walihabehe na hemwe leka mleche kudita gehile.

18 Mleche kulipizila ama kuwazudila walelwa wa wanhu wa hemwe ila muwagane walihabehe na hemwe kota vyomlingigana mwemwe baho. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

19 “Yanguwalapa kibatilila malajizo ga heni. Mleche kuleka migongolo ja hemwe jikwinigwe na migongolo ja nhanzi iyage. Mleche kunyala nyhadikwa za nhanzi mbili kumigunda ja hemwe. Mleche kuvala ivalo litawigwe kwa nhanzi mbili za uzi.

20 “Wone mlume yawase na mdala mpogozi yabanichilwe na mlume yunji, ila yang'hali kugomboligwa ne kilejeha, ulolezi ukoleche. Ila waleche kukopoligwa kwa vila mdala ayo nayang'hali kilejeha.

21 Mlume ayo kochigala nhambiko ya nongwa ya heye ya ing'holo ilume hali lwizi lwa ihema lya Nguluwi na kumlavila Mkulu Nguluwi.

22 Mtambika komditila uhanyisi kwa ing'holo ilume alyo hali Mkulu Nguluwi kokusilwa gehile ago goyaditile.

23 “Vyomluta kuli isi ya Kanaani na kunyala nyhadikwa zeng'ha za migodi ja mafuza, mafuza ago hamulya hebu, hamkundizwa kulya kwa mhela wa miyaka jidatu.

24 Kuli mwaka wa kane, mafuza geng'ha gowa gelile, golavigwa kuwa nhambiko ya katogo kwa Mkulu Nguluwi.

25 Ila mafuza ga kwaluchila mwaka wa kahano ago moweza kulya, na mbena kwa hemwe yokonjezeka. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

26 “Mleche kulya iwunde lyoneche liwele na danda. Mleche kulagula ne kudita uhawi.

27 Mleche kubeya mnvili za hafungo mwa makutu ga hemwe ne lulevu lwa hemwe lwa hafungo.

28 Mleche kitemanga mlukuli lwa hemwe kwa chiwalo cha wabagame na kiwika ulajilo mlukuli. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

29 “Mleche kumuwifya muhinza wa hegwe kwa kumdita yawe mng'hondwa, isi yeng'ha ileche kugwila kuli ung'hondwa na ahyo kumema wihe.

30 Mochibatilila Zuwa lya Kwesela na kuhadumba honhu ha heni helile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

31 “Mleche kuwalutila walaguzi wa midimu ne wahawi leka muwalande wawalagulile na ahyo mowa mkokomoche. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

³² “Homchikala kumwando kwa wasekulu, yanguwalapa mwime leka kuwahulichiza. Namwe mundumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

³³ “Wone kuwe na mjenzi kuli isi ya hemwe, mleche kumditila vibi.

³⁴ Ayo mjenzi yalingikala na hemwe kowa kwa hemwe kota mwenyeng'haye, namwe momgana kota vyomlingigana mwemwe baho, kwa vila namwe mwali wajenzi kuli isi ya Misili. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

³⁵ “Mleche kutagusa vibi kuli vipimilo vya utali ne itunyo ne kumema.

³⁶ Yanguwalapa muwe na vipimilo vya hachi. Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, ndiwalavile kuli isi ya Misili.

³⁷ Yanguwalapa kibata na kudita malajizo na utaguso weng'ha wa heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.”

20

Magazo kwa kudita wihe

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele Waisilaeli kota munhu yoneche hali Waisilaeli ama mjenzi yalingikala na hemwe, yomlavya mwana wa heye yoneche kwa mlungu Moleki kota nhambiko, yangumlapa munhu ayo yabagame. Wanhu wa aho womkopola kwa kumtowa kwa maganga.

³ Heni ndomlema munhu ayo na kumbagula na wanhu wa heye kwa vila nakamlavya yumwe wa wanage, yawe nhambiko kwa mlungu Moleki, ahyo nakuhadita hawe hakokomoche

honhu hangu helile na kulibeza itagwa lya heni lyelile.

⁴Wone wanhu wa honhu aho womdinyila meho na kuleka kumkopola munhu ayo,

⁵heni ndomlema munhu ayo na lukolo lwa heye. Ndowabagula hewo kulawa kuli wanhu wa hewo, yuye hamwe na weng'ha walingumlutila mlungu Moleki kota wang'hondwa.

⁶“Wone munhu yoneche yowalutula walaguzi wa midimu na wahawi kota wang'hondwa, ayo hokundigwa na heni, ndomlema munhu ayo na kumbagula na wanhu wa heye.

⁷Ahyo midite mwemwe muwe chiuyeng'ha, kwa vila heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

⁸Mibatilile malajizo ga heni na kugakolela. Heni nda Mkulu Nguluwi ndilinguweliza.

⁹Munhu yoneche yalingumpanjila mhaza wa heye ama mayake, kobagama. Kana nongwa ilingumuwala kubagama.

¹⁰“Wone mlume yadite ung'hondwa na mdala wa yalibehi na heye, ndangukomya yanguwalapa weng'ha weli wabagame.

¹¹Wone mlume yawase na yumwe wa wadala wa mhaza wa heye, kangumbasa soni mhaza wa heye, weng'ha weli ndangukomya yanguwalapa wabagame. Mlume ayo na mdala ayo, hewo wana nongwa ilinguwalapa wabagame.

¹²Wone mlume yoneche yowasa na mdala wa mwanage, weng'ha weli yowalapa wabagame. Wajilila kwa kudita ung'hondwa wihile, wana nongwa ilinguwalapa kubagama.

13 Wone mlume yoneche yowasa na mlume miyage kota mdala, lelo weng'ha weli nawa-dita izudizo na yowagana wabagame, ahyo wana nongwa ilinguwalapa wabagame.

14 Wone mlume yohesa mdala na kahi yomhesa mamu wa mdala ayo, awo ndo wihe, weng'ha wadatu yanguwalapa walakazwe kwa chiluli leka kudumya wihe hali hemwe.

15 Wone mlume yoneche yowasa na igongolo, ndangukomya yangumlapa yabagame, na igongolo alyo nalyo libagame.

16 Wone mdala yolihejelela igongolo na kuwasa nalyo yangumlapa mdala ayo yabagame na igongolo nalyo libagame. Ahyo, wana nongwa ilinguwalapa kubagama.

17 “Wone mlume yoneche yomhesa lumbulye yapondigwe na mhaza wa heye ama mayake, na mhinza ayo nakekundiza na ayo mlume ayo yawele kalumbu wa heye, na kuwasa na heye, awo ndo wihe. Yanguwagana wabaguligwe na wayao wewhanile miyaka kwa vila nawadita mbuli ya soni. Mlume ayo kogazigwa kwa chiwalo cha gehile ga heye.

18 Wone mlume yawase na mdala yawele kuli mhela wa mbuli za chidala, weng'ha weli yanguwagana wabaguligwe na wanhu wa hewo. Mlume ayo nakawasa na mdala yakokomoche kwa kuwa na danda, na ayo mdala nakawasa na mlume na kuno yolawa danda.

19 Uleche kuwasa na mayako mkulu ne lumbu wa mhaza wa hegwe, mina ako ndo kuwabasa soni wang'holozo wali habehi na hegwe. Weng'ha walingudita ago wangulapigwa wagazigwe kwa

chiwalo cha wihe wa hewo.

²⁰ Wone munhu yawase na mdala wa mhaza wa heye mkulu ama mdodo, kangumbasa soni mhaza wa heye mkulu ama mdodo, weng'ha weli wowa na gehile, weng'ha weli wobagama ne wana.

²¹ Wone mlume yamhole mdala wa mkulugwe ama mdodowe, kangumbasa soni mng'holoze, ako ndo kukokomoka, weng'ha weli wobagama ne wana.

²² “Hemwe mweng'ha mwanguganigwa kibata na kukolela mijito malajizo na utaguso wa heni weng'ha, ila wone haiwa ahyo, isi yila yondilinguwahilika yowalema.

²³ Mleche kuwinza vihendo vya wanhu wa isi yondilinguwawinga hali hemwe, kwa vila nawa-dita ago geng'ha, nani nandiwazudila ng'hatu.

²⁴ Ila, mina nandiwalonjela, ‘Moihalila isi ya hewo, nani ndanguwapa isi ayo iwe ya hemwe, isi iwele na mboto.’ Heni nda Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe yawabagule na isi zinji.

²⁵ Lelo yangumgana yabagule igongolo linojile na likokomoche na chideje chinojile na chiwele chikokomoche. Mleche kidita muwe mkokomoche kwa kudoliza igongolo ama chideje ama choneche chilingutambala muisi chiwele ndichibagule chiwe chikokomoche.

²⁶ Muwe mwelile kwa vila heni Mkulu Nguluwi nda yelile, na heni ndo ndiwabagulani hemwe na isi zinji leka muwe wa heni.

²⁷ “Mlume ama mdala yoneche wone yawe mlaguzi wa midimu ama mhawi, imgana yabagame kwa kumtowa kwa maganga. Weng'ha wana nongwa ilinguwalapa wabagame.”

21

Kikala chiutambika

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa, “Walonjele watambika wawele ndo walelwa wa Aluni kota haleche kuwa na munhu yoneche hali hewo yochidita yakokomoche kwa kudoliza mitufi ja wanhu wa lukolo lwa heye,

² ila mtufi wa mng'holoze wa habehi kota mayake ama mhaza wa heye ama mwana wa heye ama mhinza wa heye ama mkulugwe ama mdodowe

³ ama lumbu wa heye yawele wa ivyazi lya heye lya habehi na heye yang'hali kuhesigwa, koweza kidita yakokomoche kwa chiwalo cha lumbu wa heye.

⁴ Heye mtambika yaleche kidita yakokomoche kwa wang'holoze kukolela kuhesa. Kwa kudita ahi, kangibeza heye yuye.

⁵ Walelwa wa Aluni nawaleche kubeya mnvili za honeche kumutwi kwa hewo ne lulevu lwawo ne kutema sale kuli ng'huli za hewo.

⁶ Wowo welile hali Nguluwi wa hewo waleche kulibeza itagwa lya Nguluwi wa hewo. Mina hewo ndo walingulavya zila nhambiko zoyalingupegwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli na nhambiko yalingupegwa Nguluwi wa hewo. Lelo iwagana wawe welile.

⁷ Kwa vila mtambika nakawichigwa chiuyeng'ha na Nguluwi wa heye, yaleche kuhesa mdala yawele mng'hondwa ne mdala yawifigwe ne kupegwa kalatasi ya luleko.

⁸ Komzela mtambika kota nakaditigwa yawe yelile, mina heye ndo yalingulavya nhambiko ya

ibumunda lya Nguluwi wa hegwe. Komzela kota ka yelile, mina heni Mkulu Nguluwi ndikwelize hegwe, nda yelile.

⁹ Mhinza wa mtambika yoneche yochibeza heye yuye kwa kudita ung'hondwa, heye kangu-muwifya mhaza wa heye, kolakazwa kwa chiluli.

¹⁰ “Mtambika mkulu yoneche hali wang'holoze, yawele nakajidilwa mafuta kumutwi kwa heye, na kuwichigwa chiuyeng'ha leka yavale mivalo jelile, yaleche mnvili za heye ziwe zizuzumu che na yaleche kudadula mivalo ja heye kwa kulombocheza.

¹¹ Yaleche kuhejelela mtufi ne kidita yakokomoche kwa mtufi hanga ka mhaza wa heye ama mamu wa heye.

¹² Kwa vila kwelizwa kwa kubakaliza mafuta ga Nguluwi kwa mchanya mwa heye, lelo nayaleche kuka honhu helile na kuhadita hawe hakokomoche. Heni nda Mkulu Nguluwi.

¹³ Mtambika mkulu komhesa mdala yohanating'hana na mlume.

¹⁴ Hambe yakundigwe kumhesa mdala yafililwe na mlume wa heye ne mdala yapegwe kalatasi ya luleko na mlume wa heye ne mdala yawifigwe ne mdala mng'hondwa. Imlapa yahese mdala yohanating'hana na mlume kulawa wanhu wa heye yuye,

¹⁵ lelo yaleche kuwadita wana wa heye yuye wawe wakokomoche. Heni nda Mkulu Nguluwi ndimditile yawe yelile.”

¹⁶ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

¹⁷ “Mlonjele Aluni kota mlelwa wa hegwe yoneche kuli ivyazi lyeng'ha lilinguya yawele na

nongwa mli lukuli lwa heye, hambe yakundigwe kuhejelela na kundavila nhambiko ya ibumunda heni Nguluwi wa heye.

¹⁸ Munhu yoneche yawele na nongwa yaleche kuhejela kundavila nhambiko. Yawe yohambe yalole ama yaziliche vitomo ama yawele vibi kumeho ama yawele na chitomo chitomoche lukami

¹⁹ ama yawele na moko ama mgulu ulumile,

²⁰ yawele na chiduhi ama munhu yawele chifude ama yawele na njele ama yawele na utamwa wa kizada ama yawele na utamwa wa ngozi ama yalumile mhumbu.

²¹ Mlelwa yoneche wa mtambika Aluni yawele na nongwa mli lukuli lwa heye, yaleche kuhejela kumlavila nhambiko kwa chiluli Mkulu Nguluwi. Hambe yalavye nhambiko ya ibumunda kwa Nguluwi wa heye.

²² Munhu ayo koweza kulya ibumunda lya Nguluwi wa heye na vinhu vyelile na vinhu vyelile ng'hatu.

²³ Ila yaleche kulihejelela lila ipaziya ne hala honhu ha kulavila nhambiko kwa vila kana nongwa, leka yaleche kuhadita honhu aho helile hawe hawifigwe, kwa vila heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita wawe welile.”

²⁴ Musa nakawalonjela Aluni na wana wa heye na Waisilaeli weng'ha mbuli zila zeng'ha.

22

Malajizo ga chilyo cha watambika

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele Aluni na wana wa heye watambika kota welolele vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawaviwika viwe vya chiuyeng’ha, leka waleche kulibeza itagwa lya heni lyelile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

³ Walonjele kota yumwe wa wana wa hewo kuli lululo lwa hewo lweng’ha yovihejelela vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawaviwika viwe vya chiuyeng’ha kwa heni Mkulu Nguluwi, kuno yawele yakokomoche, munhu ayo kobaguligwa na heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

⁴ Wone munhu yoneche wa ivyazi lya Aluni yowa na utamwa wa ngozi ama mifila jilingumlawwa, yaleche kulya vinhu vyelile mbaka hoyowa yelile. Munhu yoneche wone yamdolize munhu yawele yakokomoche kwa kudoliza mtufi ama munhu yalingulawa migonye,

⁵ ama wone yadolize chilumbigwe choneche chilingutambala chilingumwambuza munhu yawe yakokomoche ama munhu yawele yoweza kumdita munhu yawe yakokomoche kwa vilivinji hela,

⁶ munhu ayo, kowa yakokomoche mbaka matinazo na hambe yakundigwe kulya vinhu vyelile mbaka aho hoyoluta koga.

⁷ Isanya holizinga aho ndo kowa kela. Hamba koweza kulya vinhu vyelile kwa vila aho ndo chilyo cha heye.

⁸ Mtambika yaleche kulya iwunde lyoneche lya igongolo libagame liliyeka ama kukopoligwa na igongolo lya kisolo, leka yaleche kidita yawe yakokomoche. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

⁹ Ahyo iwagana watambika wahulichize ila-

jizo lya heni, leka waleche kudita gehile na kukopologwa kwa kubeza ilajizo. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita wawe welile.

¹⁰ “Munhu yohawele wa lukolo lwa watambika, hambe yakundigwe kulya chilyo chelile. Mjenzi wa mtambika ama mkola mijito wa heye hambe yakundigwe kulya kahi.

¹¹ Ila wone mtambika yamgule mpogozi leka yawe wa heye, lelo ayo mpogozi kokundigwa kulya na kahi wala wapondigwe haluga hake.

¹² Wone mhinza wa mtambika nakahesigwa na munhu yohawele mtambika, hambe yakundigwe kulya nhambiko ya vinhu vyelile.

¹³ Ila wone mhinza wa mtambika ka mlekwa ama nakapegwa kalatasi ya luleko na kahi kahela mwana, na heye nakahiluka haluga kwa mhaza wa heye, na kikala na heye kota vyoilele hamwande, lelo koweza kulya chilyo cha mhaza wa heye. Ila ivyazi lya mtambika liliyeka ndo lyokundigwa kulya chilyo acho.

¹⁴ Wone munhu yunji yolya vilyo avyo vyelile ne kuvizela, lelo kokonjeza honhu hamwe ha kahano kuli vila vinhu vyoyadile na kumhilusila mtambika.

¹⁵ Mtambika yaleche kuvibeza vinhu vyelile viwele Waisilaeli nawamlavila Mkulu Nguluwi

¹⁶ na ahyo kwambuza wanhu wawe na nongwa na kugazigwa kwa chiwalo cha kulya vilyo avyo vyelile. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguvidita vinhu avyo viwe vyelile.”

Kwela kwa nhambiko

¹⁷ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

18 “Mlonjele Aluni na wana wa heye watambika na Waisilaeli weng’ha kota munhu yoneche hali hemwe ama mjenzi yoneche yalingikala hali isi ya Isilaeli, yolavya nhambiko ya heye ya kulakazwa, iwe ya kutawiza kilaha ama nhambiko ya kunuwila kwa heye kwa kumlavila Mkulu Nguluwi,

19 leka yakundigwe, kolavya ibuguma limwe ama ing’holo ilume ama ipongo limwe lilihela nongwa.

20 Ilemezigwa kulavya choneche chiwele na nongwa, hambe chikundigwe kwa hemwe.

21 Munhu yoneche hoyomlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kikala goya leka yatawize kilaha ama nhambiko ya kunuwila kulawa kuli chilundo cha heye cha migongolo, leka yakundigwe, igana liwe igongolo linojile, igongolo alyo liwe lilihela nongwa yoneche.

22 Uleche kumlavila Mkulu Nguluwi igongolo lyoneche liwele hambe lilole na chete na libeneche honhu honeche na lilingulavya mifila na liwele na utamwa wa kizada ama chilonda, na uleche kujilavya jiwe nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli mchanya mwa honhu ha kulavila nhambiko.

23 Ibuguma ama ing’holo lyana liwele na chitomo chimwe chisolochi ama chifupi kusinda vyolinguganigwa yokulapa kumlavila nhambiko ya kunuwila ya kumlavila Mkulu Nguluwi, ila uleche kulilavya liwe nhambiko ya kutawiza kilaha.

24 Igongolo liwele lilumile mhumbu ama ihondigwe ama isaluligwe ama idumuligwe, mleche kumlavila Mkulu Nguluwi. Uleche kudita

chinhu cha ahyo muisi ya hegwe.

²⁵ Na uleche kubochele kulawa kwa wajenzi migongolo jiwele ahyo na kumlavila Nguluwi wa hegwe kota nhambiko. Migongolo ajo jina nongwa kwa vila jidumuligwa na hojikundigwa kwa kugana hemwe.”

²⁶ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

²⁷ “Wone isenga ama ing'holo ama mhene ileche, lyopona na mayake kwa mazuwa saba. Ila kwaluchila zuwa lya nane lyoweza kulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

²⁸ Ila uleche kulidumula singo ibuguma ama ing'holo zuwa limwe hamwe na lyana lyake.

²⁹ Homumlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kuta malumbo, koilavya leka ukundigwe.

³⁰ Igongolo alyo lyanguganigwa liliche zuwa lilyo, mleche kusigaza mbaka zuwa lya keli. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

³¹ “Ahyo mochibatilila malajizo na kudita vyondonjile heni. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

³² Mleche kulibezza itagwa lya heni lyelile, kwa vila lyanguganigwa lizeleche kota lyelile hali wanhu wa Isilaeli. Heni Mkulu Nguluwi ndo ndilinguwadita hemwe muwe mwelile.

³³ Heni ndo ndiwalavile kulawa kuli isi ya Misili leka ndiwe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi.”

23

Mnvina za Mkulu Nguluwi

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele Waisilaeli kota kuli mnvina za Mkulu Nguluwi, ziwele mozidamla kota mowa na nHING'hano yelile, mnvina zonandonjile ndo azi.

³ Kowa na mazuwa sita ga kukola mijito. Ila zuwa lya saba ndo zuwa lya kwesela, hamkola mijito na mowa kuli nHING'hano yelile. Zuwa alyo lya saba hamkola mijito hebu, alyo ndo zuwa lya kwesela kwa Mkulu Nguluwi kuli honhu homlingikala hemwe mweng'ha.

⁴ “Mnvina ziyage za Mkulu Nguluwi ndo mowa na nHING'hano yelile mozidamla kuli mhela uyage uwichigwe.

Mnvina ya Pasaka
(Hisabu 28:16-25)

⁵ “Mhela wa kuzinga kwa isanya, kuli zuwa lya kumi na gane lya mwezi wa mwaluko, mogongomanya mnvina ya Pasaka ya Mkulu Nguluwi.

⁶ Zuwa lya kumi na kahano lya mwezi uwo, ndo lya mnvina kwa Mkulu Nguluwi, mnvina ya mibumunda johajiwichigwe usaso. Kwa mhela wa mazuwa saba, molya mibumunda johajiwichigwe usaso.

⁷ Kuli zuwa lya mwaluko mowa na nHING'hano yelile. Zuwa alyo mleche kukola mijito ja chila zuwa.

⁸ Kwa mhela wa mazuwa saba momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko kwa chiluli. Kuli zuwa lya saba modita nHING'hano yelile. Mleche kukola mijito ja chila zuwa.”

Mnvina ya mbena za mwaluko

⁹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

¹⁰ “Walonjele Waisilaeli kota vyomkwinjila kuli isi yondiwapa na kubeta mbena, momigalila mtambika chizabala cha mbena ya mwaluko.

¹¹ Mtambika kodita ulajilo wa kwinula kuchanya chizabala acho hali Mkulu Nguluwi leka ukundigwe, loimalile Zuwa lya Kwesela, mtambika kokwinula kuchanya.

¹² Zuwa alyo vyomwinula kuchanya kwa ulajilo wa kulavya acho chizabala, momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko ya kulakazwa ya ing'holo lyana ilume lya mwaka umwe lilihela nongwa.

¹³ Hamwe na nhambiko ayo, molavya nhambiko ya nyhule ya kilo mbili za utimbo unojile uhanzigwe na mafuta ga mzeituni, gawele ndo ga kumlavila Mkulu Nguluwi kwa chiluli na kunhunyhilila kwake kwangunojeza na nhambiko ya heye ya chakunwa ndo lita imwe ya divai.

¹⁴ Namwe mleche kulya mibumunda ne nyhule zikalanjigwe ne nyhule ndodi, mbaka zuwa lyomumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi wa hemwe. Ali ndo ilajizo loyalajize liwinzigwe mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe honhu honeche homchikala.

Mnvina ya mbena

(Hisabu 28:26-31; Kukumbuchila 16:9-12)

¹⁵ “Mowaliza majuma saba genele kwaluchila zuwa lila loimalile Zuwa lya Kwesela, lomigale chizabala cha nhambiko ya kwinula kuchanya.

¹⁶ Loifichile zuwa lya makumi gahano, zuwa lya keli ya Zuwa lya Kwesela lya saba, momlavila Mkulu Nguluwi nhambiko iyage ya nyhule zinyale.

17 Chila ivyazi kulawa kuli ng'handanda za hewo, lyochigala mibumunda mili ja nhambiko ya kwina kuchanya kwa ulajilo hali Mkulu Nguluwi. Ibumunda lyanguganigwa liwe ligongomanyigwe kwa kilo mbili za utimbo unojile uwichigwe usaso, na awo momlavila Mkulu Nguluwi uwe nhambiko ya mbeni ya mwaluko.

18 Hamwe na ago, molavya ming'holo myana saba ja mwaka umwe jilihela nongwa na ilogota ilume limwe na ming'holo milume mili. Migongolo ajo jowa nhambiko ya kulakazwa hamwe na nhambiko ya nyhule na nhambiko ya cha kunwa. Nhambiko azo zolavigwa kwa chiluli na unhunyhililo awo womnojeza Mkulu Nguluwi.

19 Molavya ipongo limwe lya nhambiko ya gehile na ming'holo myana milume mili ja mwaka umwe kwa chiwalo cha nhambiko ya kikala goya.

20 Mtambika kovinula kuchanya vinhu avyo kwa ulajilo hali Mkulu Nguluwi, hamwe na ibumunda lya mbeni ya mwaluko na jila ming'holo myana mili. Vinhu avyo ndo vyelile kwa Mkulu Nguluwi na avyo vyowa vya mtambika.

21 Zuwa lilyo mowikula kota hana nging'hano yelile. Mleche kukola mijito ja chila zuwa. Ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lululo lwa hemwe lweng'ha, kuli kikala kwa hemwe.

22 “Hombeta mbeni za hemwe kumgunda, lelo mleche kubeta mbaka kuli mbaka ja migunda ja hemwe na mleche kuhiluka kumbele kukungajiza gasigale. Mowalechela wazunwa na wajenzi. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

*Mnvina ya mwaka unyale**(Hisabu 29:1-6)*²³ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,²⁴ “Walonjele wanhu wa Isilaeli kota zuwa lya mwaluko lya mwezi wa saba mokwesela, zuwa lya kukumbuchila vyoiwikuligwa lizi lya mhala-mhanda na kudita nhing'hano yelile.²⁵ Mleche kukola mijito ya chila zuwa na yanguganigwa mumlavile nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli.”*Zuwa lya uhanyisi**(Hisabu 29:7-11)*²⁶ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,²⁷ “Zuwa lya kumi mwezi awo wa saba ndo Zuwa lya Uhanyisi. Zuwa alyo ndo zuwa lya nhing'hano yelile. Mokwesela kulya na kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli.²⁸ Mleche kukola mijito ja hemwe joneche zuwa alyo. Zuwa alyo ndo Zuwa lya Uhanyisi, ndo zuwa ya kusa gehile hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.²⁹ Munhu yoneche yula yohambe yesele kulya zuwa alyo yanguganigwa yabaguligwe kutali na wanhu wa heye.³⁰ Munhu yoneche yokola mijito joneche zuwa alyo, ndomkopola kulawila kwa wanhu wa heye.³¹ Mleche kukola mijito, ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe, na kuli luga lwa hemwe lweng'ha.³² Mokwesela zuwa alyo, namwe mokwesela kulya. Zuwa lya kwesela ndo zuwa lya tisa lya mwezi awo kwaluchila matinazo mbaka matinazo zuwa lya kumi.”

*Mnvina ya vibumuli**(Hisabu 29:12-40; Kukumbuchila 16:13-17)*³³ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,³⁴ “Walonjele Waisilaeli kota kwaluchila zuwa lya kumi na zihano lya mwezi awo wa saba, momditila Mkulu Nguluwi mnvina ya vibumuli kwa mhela wa mazuwa saba. Ayo ndo mnvina ya Mkulu Nguluwi.³⁵ Zuwa lya mwaluko lya mazuwa ago saba, mowa na nHING'hano yelile na mleche kukola mijito ja chila zuwa.³⁶ Kwa mhela wa mazuwa saba molavya nhambiko kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Zuwa lya nane mowa na nHING'hano yelile na kumlavila nhambiko Mkulu Nguluwi kwa chiluli. NHING'hano ayo ndo yelile. Zuwa alyo mleche kukola mijito ja chila zuwa.³⁷ “Azo ndo mnvina za Mkulu Nguluwi ziwichigwe, zivele mowikula kuwe na nHING'hano yelile ya Mkulu Nguluwi, nhambiko zilingulavigwa kwa chiluli na nhambiko ya kulakazwa na nhambiko za nyhule na nhambiko na nhambiko za cha kunwa, chila imwe na zuwa yake iwichigwe.³⁸ Nhambiko azo ndo hamwe na zila zomuwele ngumlavila Mkulu Nguluwi Zuwa lya Kwesela hamwe na ndolendole ya hemwe na hamwe na nhambiko ya kutawiza kilaha kwa hemwe na hamwe na nhambiko za hemwe za kunuwila zomlingumlavila Mkulu Nguluwi.³⁹ “Aho hambeta migunda ja hemwe modita mnvina ya Mkulu Nguluwi kwa mhela wa mazuwa saba, kwaluchila zuwa lya kumi na

zihano lya mwezi wa saba. Zuwa lya mwaluko lyowa Zuwa lya Kwesela na kahi zuwa lya nane.

⁴⁰ Kuli zuwa lya mwaluko mohola mafuza ga igodi linojile na nhagala za mitende na nhagala ziwele na mahamba menji na nhagala za migodi jilingota hafungo ha lwanda, na hemwe modita mnvina hali Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe kwa mazuwa saba.

⁴¹ Chila mwaka yangulapigwa kuwe na mnvina ayi kwa mhela wa mazuwa saba kwa Mkulu Nguluwi. Ali ndo ilajizo lya kuwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe. Modita ahi kuli mwezi wa saba.

⁴² Kwa mhela wa mazuwa saba mochikala kuli vibumuli. Waisilaeli weng'ha wochikala kuli vibumuli mhela awo.

⁴³ Mbuli ayo yoluzelesa lulelo lwenu kota vyondiwalavile wanhu wa Isilaeli kuli isi ya Misili, nandiwadita wekale kuli vibumuli. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

⁴⁴ Musa nakawalonjela Waisilaeli mnvina za Mkulu Nguluwi ziwichigwe.

24

Vyenje vya honhu helile

(Kulawa 27:20-21)

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walajize wanhu wa Isilaeli wakigalile mafuta ganojile ga mzeituni kwa chiwalo cha chenje leka chenje acho chilutilile kwaka chila mhela.

³ Aluni kowika chenje acho mgati mwa alyo ihema lya Nguluwi, kunze kwa ipaziya lya isanduku lya ilagano leka chiwe chikwaka kwaluchila

matinazo mbaka mitondo hali Mkulu Nguluwi chila mhela. Ali ndo ilajizo lya kuliwinza mazuwa gose kuli lulelo lwa hemwe.

⁴ Kowika avyo vyenje kuli chinhu cha kuwichila vyenje cha zahabu inojile, viwe vikwaka chila mhela hali Mkulu Nguluwi.

Mibumunda ja honhu helile

⁵ “Uhole utimbo unojile kilo makumi meli na gane na kuteleka mibumunda kumi na mili.

⁶ Mibumunda ajo jowichigwa hali msitali wa keli mchanya mwa chisaga cha zahabu inojile hali Mkulu Nguluwi, chila msitali mibumunda sita.

⁷ Chila msitali kowika ubani, leka kuwe kukumbuchila kwa mibumunda ajo, nhambiko ya kumlavila Mkulu Nguluwi kwa chiluli.

⁸ Chila Zuwa lya Kwesela Aluni koiwika goya kuli honhu hali Mkulu Nguluwi kwa chiwalo cha wanhu wa Isilaeli kota ilagano lya mazuwa gose.

⁹ Aluni na walelwa wa heye weng'ha waliyeng'ha ndo wangukundigwa kulya mibumunda ajo. Wolya kuli honhu hanji helile kwa vila ajo ndo jelile ng'hatu kuli nhambiko zilingulavigwa kwa Mkulu Nguluwi kwa chiluli. Ayi ndo hachi kwa hewo mazuwa gose.”

Magazo ga hachi

¹⁰ Zuwa limwe nakulawila kilewa ako kuli kambi hali Muisilaeli yumwe na msongolo yumwe wa mamu Muisilaeli yalinguchemigwa Shelemoti, ila mhaza nayali Mmisili.

¹¹ Hamba yula msongolo Muisilaeli yawele mayake nakachemigwa Shelemoti, mhinza wa

Dibuli wa nhanzi ya Dani, nakalibezana na kulipan-jila itagwa lya Nguluwi. Lelo wanhu nawamhilika msongolo kwa Musa,

¹² nawamibata mbaka aho hoyogubulilwa vyoyalingugana Mkulu Nguluwi.

¹³ Hamba, Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

¹⁴ “Mumlavye kunze mwa kambu ayo msongolo yapanjile, na wala weng’ha wamhuliche yopan-jila wawiche moko ga hewo mchanya mwa mutwi wa heye, na Waisilaeli weng’ha wamkopole kwa kumtowa kwa maganga.

¹⁵ Nagwe uwalonjele Waisilaeli kota munhu yoneche yompanjila Nguluwi wa heye yanguganigwa yagazigwe kwa chiwalo cha gehile ga heye.

¹⁶ Munhu yoneche yawe mwenyeng’haye ama mjenzi yawele ngulibezana itagwa lya Mkulu Nguluwi, Waisilaeli weng’ha womkopola kwa kumtowa kwa maganga.

¹⁷ Munhu yoneche yalingumkopola munhu yunji, yangumlapa na heye yakopoligwe.

¹⁸ Munhu yoneche yalingulikopola igongolo yangumlapa yahilule chinhu kwa chiwalo cha kukopola ako, ukomu kwa ukomu.

¹⁹ Munhu yoneche yomlumiza munhu wa habehi na heye, yangumlapa na heye yalumizwe kota vyoyamlumize munhu wa habehi na heye,

²⁰ wone nakambena izeje miyage, na heye kobenigwa izeje na iziho kwa iziho na izino kwa izino. Chila munhu yomlumiza miyage yangumlapa na heye yalumizwe kota vyoyaditile heye.

²¹ Yawele yolikopola igongolo yomlapa yahilule

chinhu, ila munhu yoneche yomkopola miyage, yomlapa na heye yakopoligwe.

²² Utaguso awu weng'ha wanguganigwa kuwinzigwa na wanhu weng'ha, mjenzi ama mwenyeng'haye. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.”

²³ Lelo Musa nakawalonjela Waisilaeli ago geng'ha. Nawamuhilika yula munhu yampanjile Mkulu Nguluwi kunze mwa kambi, nawamkopola kwa kumtowa kwa maganga. Ahyo ndo Waisilaeli vyowaditile kota Mkulu Nguluwi vyoyamlajize Musa.

25

Mwaka wa saba (Kukumbuchila 15:1-11)

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa ako kuli chidunda cha Sinai,

² “Walonjele Waisilaeli kota homkwinjila kuli isi yondiwapele heni Mkulu Nguluwi, chila mwaka wa saba isi yokwesezwa ileche kulimigwa kwa chiwalo cha Mkulu Nguluwi.

³ Kwa mhela wa miyaka sita molima migunda na mohalila mizabibu ja hemwe na kubeta vilyo vya hemwe.

⁴ Ila mwaka wa saba wowa ndo mwaka wa kwesela kwa isi, ndo mwaka wa kwesela kwa Mkulu Nguluwi. Mleche kunyala choneche na kuhlila mizabibu ja hemwe.

⁵ Choneche chikota chilyeka mleche kuchibeta ne kubawa zabibu kulawa kuli mizabibu johajidahulilwe. Awo wowa ndo mwaka wa kweseza migunda.

⁶ Ahyo mhela awo wa kwesela kwa isi woku-pani chilyo hemwe na vitumagwa wa hemwe walume na wadala na wakolamijito na wajenzi walingikala hali hemwe.

⁷ Isi yojipa chilyo migongolo ja hemwe na migongolo ja kisolo jiwelengikala hali hemwe.

Mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano

⁸ “Mowaliza miyaka saba mala saba na jeng’ha ndo miyaka makumi gane na tisa.

⁹ Hamba, kuli zuwa lya kumi lya mwezi wa saba, liwele ndo Zuwa lya Uhanyisi, momlajiza munhu kupemba mhalamhanda kuli isi yeng’ha.

¹⁰ Mwaka wa makumi gahano moudita uwe wa chiuyeng’ha kwa kuwikula kilejeha kwa wapogozi weng’ha muisi. Mwaka awo wowa wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano. Chila yumwe wa hemwe kohiluka hali honhu ha heye ha isi na chila yumwe kohiluka kuli lukolo lwa heye.

¹¹ Kwa vila mwaka awo ndo wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mleche kunyala nyhadikwa ama kubeta choneche chilingota chilyeyeka ne kubawa zabibu kulawa mizabibu johamdahulile.

¹² Mwaka awo ndo wa mhela wa kukumbuchila miyaka makumi gahano kwa hemwe, wowa mwaka welile. Ahyo molya gala galingota galiyeka kumgunda.

¹³ “Kuli mwaka awo, chila munhu kohiluka kuli honhu ha heye ha isi.

¹⁴ Uleche kubunza hougula ama kuguza mgunda kwa munhu wa habehi.

15 Bei ya mgunda yolapa iwichigwe kwa kiwhana na miyaka jiwele isi ing'hali kulavya mbena, kung'hali fika kuli mhela wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

16 Wone miyaka jilingulapigwa ndo minji kokonjeza bei na wone miyaka ajo ndo mido kopungula bei, kwa vila bei ya heye yopimigwa kuli mbena zoyalingukuguzila.

17 Mleche kibunza mwemwe baho, ila mumdumbe Nguluwi wa hemwe. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

18 “Muwinze malajizo na utaguso wa heni, leka mlutilile kikala kwa kikala goya kuli isi.

19 Isi yolavya vilyo na hemwe molya na kiguta na kikala goya amo muisi.

20 Ila hanji mouza, “Tolya choni kuli mwaka wa saba, wone hambe tukundizwe kunyala ama kubeta vilyo vya hetwe?”

21 Heni ndoitambichiza isi kuli mwaka wa sita na ayo yowapani hemwe chilyo cha kuhega kwa miyaka jidatu.

22 Homnyala kuli mwaka wa nane, mowa mulya chilyo cha katali na molutilila kulya hela mbaka mwaka wa tisa homkwaluka kahi kubeta.

Mbuli ya kuigombola isi

23 “Isi ileche kuguzigwa kwa mazuwa gose, kwa vila ayo ndo lufufu lwa Nguluwi, na hemwe ndo mwa wajenzi na mli mmajendo muisi ya heni.

24 Ndo mina mowa na mumhu ya kuigombola isi, kuli isi ya hemwe yeng'ha.

25 “Wone mng'holozo yawe mzunwa, nakaguzwa mgunda wa heye, lelo mng'holozo wa habehi yawele na mijito ja kuigombola, koigombola.

26 Wone munhu ayo kahela mng'holoze yawele na mijito ja kuigombola, ila hamba kawa na lufufu na kuwa na ludali lwa kuugombola mgunda wa heye,

27 lelo kowaliza miyaka jilinguganigwa kwaluchila hoyaguzile na kuhilusa sendi za heye, na yula munhu yaugulile mgunda awo ndo yangumlapa yamuhilusile.

28 Ila wone yawe hela lufufu lwa kuhega kuugombola, lelo woona mmoko mwa yula yaugulile mbaka mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano. Kuli mwaka awo, ndo yangulapigwa mgunda awo ulechigwe na kuhilusilwa yula munhu yauguzile.

29 “Ila wone munhu yaguze ng'handanda ya heye ya kikala iwele mgati mwa muji uzenjigwe lukanzi, koweza kuigombola kwa mhela wa mwaka umwe kwaluchila hoyaguzile. Kwa mwaka awo weng'ha kowa na hachi ya kuigombola.

30 Wone ng'handanda iwele kuli muji uzenjigwe lukanzi haigomboligwe kwa mhela wa mwaka umwe, lelo yowa ya yula yagulile mazuwa gose kuli ivyazi lya hewo lyeng'ha, na hoihilula ng'oo kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

31 Ila ng'handanda za vijiji viwele havizungulusilwe lukanzi, zowalizwa hamwe na migunda ja isi, ng'handanda azo zoweza kugomboligwa ila yanguganigwa zihiluswe kwa yuye kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

³² Ahyo ng'handanda ziwele kuli miji jowawelenajo Walawi, Walawi woweza kuzigombola mhela woneche.

³³ Wone yumwe wa Walawi hambe yadite hachi ya heye ya kugombola, lelo ng'handanda iguzigwe ndo yanguganigwa ihiluswe kwa yuye kuli mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano, kwa vila ng'handanda ziwele kuli muji wawelengikala Walawi nawapegwa kota honhu hawo kulawila kwa wanhu wa Isilaeli.

³⁴ Ila migunda ja miji jowawelenajo hewo Walawi kwa hamwe, jileche kuguzigwa, kwa vila ajo migunda ndo uhalizi wa hewo Walawi mazuwa gose.”

Kuwazika wazunwa

³⁵ “Wone mng'holozo kawa mzunwa na hambe yaweze kilolela yuye yawele hamwe na hegwe, yanguganigwa umlolele na yalutilile kikala na hegwe, umditile kota mjenzi ama munhu yawele mmajendo yawele kwa hegwe.

³⁶ Uleche kugana yakuhilusile nyonjeza. Ila umdumbe Nguluwi, leka heye mng'holozo yekale hamwe na hegwe.

³⁷ Uleche kumwazika sendi leka yakuhilusile na nyonjeza ama kumha chilyo leka yakonjeze mzidi.

³⁸ Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hegwe, ndikulavile kuli isi ya Misili, leka ndikupe isi ya Kanaani, leka ndiwe Nguluwi wa hegwe.

Kuwadita wapogozu wawe welejehe

³⁹ “Wone mng'holozo yalingikala habehi na hegwe nakawa mzunwa, wone yeguze kwa

hegwe, uleche kumdita yakukolele mijito kota mpogozzi.

⁴⁰ Kochikala na hegwe kota chitumagwa yalin-gukola mijito ama kota mjenzi. Kokukolela mijito mbaka mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano.

⁴¹ Mwaka awo yanguganigwa yawe yelejehe yahiluche na wana wa heye na honhu ha uhalizi wa wasekulu wa heye.

⁴² Kwa vila Waisilaeli ndo vitumagwa wa heni nandiwalavile kuli isi ya Misili, lelo waleche kuguzigwa kota wapogozzi.

⁴³ Uleche kumlongoza mng'holozo kwa kung'ang'ala, leka umdumbe Nguluwi wa hegwe.

⁴⁴ Ila kwa chiwalo cha wapogozzi wadala na walume, moweza kuwagula kulawa kwa wanhu wa isi iyage ya habehi.

⁴⁵ Moweza kahi kugula wapogozzi kulawa kwa wajenzi walingikala hamwe na hemwe na wanhu wa hewo wapondigwe muisi ya hemwe, na hewo wowa wapogozzi wa hemwe.

⁴⁶ Awo wapogozzi moweza kuwahilika kwa wana leka wawe uhalizi wa hewo na lufufu lwa hewo mazuwa gose. Awo moweza kuwadita wawe wapogozzi wa hemwe, ila ayo mng'holozo Muisilaeli, mleche kumlongoza kwa kung'ang'ala.

⁴⁷ “Wone mjenzi ama munhu yawele mmajendo yawelengikala hali hemwe nakawa na lufufu, na mng'holozo nakawa mzunwa na kiguza yuye kwa ayo mjenzi ama ayo munhu yawele mmajendo ama kwa yumwe wa wanhu wa hewo,

⁴⁸ koweza kugomboligwa loyeguzile, munhu yumwe wa wang'holozo koweza kumgombola.

⁴⁹ Kolo wa heye koweza kumgombola, ama mwanage kolo ama mng'holoze wa habehi kuli lukolo lwa heye, koweza kahi kigombola heye yuye wone yapate lufufu.

⁵⁰ Wone heye yawe hamwe na yula yagulile, kowaliza jila miyaka hoyeguzile mbaka mwaka wa kukumbuchila miyaka makumi gahano. Bei ya kugomboligwa kwa heye leka yawe yelejehe, yochiwhana na bei ya mijito ja miyaka jisigale.

⁵¹ Wone hisabu ya miyaka mbaka mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano ndo ng'hulu, lelo kohilula chasi cha bei yoyalipilwe.

⁵² Wone miyaka mido jipungula kung'halifika kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, kowaliza chasi cha bei isigale kuli miyaka ajo na kumha ayo chasi acho.

⁵³ Mhela weng'ha loyawele kwa mkulu wa heye ndo yanguganigwa yaditilwe kota chitumagwa wa msahala chila mwaka. Hamkundigwa kumditila kwa kung'ang'ala.

⁵⁴ Ila wone munhu ayo hagomboligwe kwa nzila azo, lelo yapegwe kilejeha kwa heye na wana wa heye kuli mwaka wa kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano.

⁵⁵ Kwa vila Waisilaeli ndo vitumagwa wa heni, nandiwalavile kuli isi ya Misili. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

26

*Kutambichizwa kwa wala walinguhulichiza
(Kukumbuchila 7:12-24; 28:1-14)*

1 “Mleche kigongomanyila jimalukolo ja milungu ja udesi, mleche kwimiza jimalukolo ja hewo ja kuhongola ne izengo ne jimalukolo ja maganga gahongoligwe muisi ya hemwe na kujifugamila. Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe.

2 Mibatilile Zuwa lya Kwesela lya heni na kuhadumba honhu ha heni helile. Heni ndo Mkulu Nguluwi.

3 “Wone muwinze malajizo ga heni na kibatilila utaguso wa heni na kugadita,

4 ndowatowela nhonya mhela unojile, leka isi ilele vilyo vinji, na migodi ja kuli migunda jolela mafuza gake.

5 Kubena vilyo kolutilila mbaka mhela wa kubawa zabibu na kubawa zabibu mbaka mhela wa kunyala nyhadikwa. Mowa na vilyo vinji na kikala goya muisi ya hemwe.

6 “Ndowaditani mikale goya muisi na muwe muwasile goya leka mleche kudumba choneche. Ndojusa migongolo jing'ang'ale kuli isi na isi ya hemwe haiwa na ngondo.

7 Mowawinga wang'honyo wa hemwe na kuwakopola kwa ipanga.

8 Wanhu wahano wa hemwe wowawinga wang'honyo miya imwe na miya imwe wa hemwe wowawinga wang'honyo elufu kumi. Wang'honyo wa hemwe wobagama hali hemwe kwa ipanga.

9 Ndowatambichizani na kuwadita muwe na wana wenji na konjezeka, nani ndolitawiza ilagano lya heni na hemwe.

¹⁰ Mhela wa kubena mowa mng'hali mulya vilyo vya katali, kahi yowalapa kusa visigale leka muwe na honhu ha kuwika vilyo vinyale.

¹¹ Ndowika honhu ha kikala ha heni hali hemwe, na siwabeza hebu.

¹² Ndojenda hali hemwe na ndowa Nguluwi wa hemwe na hemwe mowa wanhu wa heni.

¹³ Heni ndo Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa hemwe, nandiwalavile kuli isi ya Misili leka mleche kuwa wapogozi wa Wamisili. Heni nandiwalavya kuli upogozi kuli isi ya Misili na kuwadita muwe milejehe.

*Kugazigwa kwa chiwalo cha kuleka kuhulichiza
(Kukumbuchila 28:15-68)*

¹⁴ “Ila wone hamnyulichiza na kuwinza malajizo gondajize,

¹⁵ na wone mleme malajizo ga heni na kuzudila utaguso wa heni mnhumbula, moleka kuhulichiza malanguso ga heni geng'ha na kubena ilagano lya heni,

¹⁶ lelo heni ndowasubula kwa kuwagalila kudumba ng'hatu kwa kutinusa na lugandaganda na utamwa wouwatosolani meho na kuwadita muwe ng'hochele. Monyala nyhadikwa za hemwe ne kubena chinhu kwa vila wang'honyo wa hemwe ndo wolya.

¹⁷ Heni ndowalema, namwe motoweka na wang'honyo wa hemwe, molongozwa na wala walinguwazudilani. Mokabuswa na kubilima na hanji kowa haduhu munhu yoneche yalinguwabilimisa.

18 Na wone iwe mgaziche ahyo, mng'hali hamnyulichiza hebu, lelo ndowapa magazo mala saba kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

19 Kidaya kwa hemwe ndokubena ng'hatu kwa kudita isi iwehela nhonya na isi ya hemwe iwe igagadale kota shaba.

20 Molavya mong'ho hela mina migunda jenu hajilavya vilyo na isi ya hemwe hailela mafuza hebu.

21 “Wone mlutilile kulema kunyhulichiza chondilajiza, ndokonjezela kahi magazo ga hemwe mala saba vyoilinguganigwa na winji wa gehile ga hemwe.

22 Ndojigala migongolo jing'ang'ale hali hemwe na jowanyasulilani wana wa hemwe na kulya migongolo ja hemwe, na kudumya winji wa hemwe na kuli nzila za hemwe zowa na uchiwa.

23 “Wone iwe mng'hali mlema kungalamchila heni, lelo mwangonjeza kitowa na heni,

24 lelo, nani ndokonjeza kitowa na hemwe na kuwatowani mala saba ng'hatu kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

25 Ndokugalilani ipanga liwele lya kuhilusa chibida chilingulapa ilagano lyombenile. Wone hemwe mobilimila kuli muji wa hemwe, ndowahilichila matamwa gehile na kuwawika mmoko wa wang'honyo wa hemwe.

26 Chilyo cha hemwe ndochipunguza na wadala kumi woteleka chiko chimwe hela. Wowagawila kwa chipimilo. Na vyomulya mowa hamigute hebu.

27 “Na wone galawile ago geng'ha, kuno mng'hali mlema kunyhulichiza na mlutilila

kitowa na heni,

²⁸ lelo heni ndochitowa na hemwe kwa kuzudila ng'hatu, na kuwatowa nene baha mala saba kwa chiwalo cha gehile ga hemwe.

²⁹ Mowa na nzala ng'hatu, ahyo molya miwunde ja wana wa hemwe walume na wadala.

³⁰ Ndohawifya honhu ha hemwe ha kusalila ako kuchidunda na kuhabomola honhu ha kulavila nhambiko ha hemwe ha kufunyizila ubani na kutaga mitufi ja hemwe mchanya mwa jimalukolo ja milungu ja hemwe. Nhumbula ya heni yowazudilani ng'hatu.

³¹ Muji wa hemwe ndoubomola na honhu ha hemwe ha kufugamila jimalukolo, ndohadita hawe na uchiwa na kunhunyhilila kunojile kwa nhambiko za hemwe sikukunda hebu.

³² Ndoidita isi ya hemwe iwe iwifigwe ng'hatu, mbaka wang'honyo walinguhamila amo wobubuwala.

³³ Ndowasambalulani hemwe hali wanhu wa isi zimwenga na kusomola ipanga hali hemwe. Isi ya hemwe yowa ya uchiwa na miji ja hemwe jowa jiwifigwe.

³⁴ “Vyomuwa kuli isi ya wang'honyo wa hemwe, aho ndo isi vyoisechelela kwesela mhela vyouwa hali uchiwa. Isi yokwesela na kusechelela.

³⁵ Isi vyoiwa hali uchiwa yokwesela, kwesela ako kuwele hakunalawila kuli mwaka wa saba vyonamwali mchikala hala kuli isi yila.

³⁶ Kuli wamwe wa hemwe wopona wakomu, ndowegalila kudumba mnhumbula za hewo, kuli isi ayi wang'honyo wa hewo. Ihamba liwembeluswa lyowadita wabilime. Wobilima kota

munhu yalingubilima ngondo. Wobilima na kugwa kuno haduhu munhu yalinguwabilimisa.

³⁷ Wochigwila vibiki kota munhu yalingubilima ngondo kuno haduhu yalinguwabilimisa. Mowahela mong'ho wa kitowa na wang'honyo wa hemwe.

³⁸ Mobagama hali wanhu na isi za wang'honyo wa hemwe, zowamela.

³⁹ Wone wayenu wamwe wasigale kuli isi za wang'honyo wa hemwe, wowa ng'hochele na kumala kwa chiwalo cha gehile ga hewo na kwa chiwalo cha gehile ga wasekulu wa hewo.

⁴⁰ “Ila wone walonje kwa milomo ja hewo gehile na gehile ga wasekulu wa hewo hali gehile gowaditile kwa heni na kuli kitowa kwa hewo na heni,

⁴¹ ahyo nanditowile na hewo na kuwahilika kuli isi ya wang'honyo wa hewo, wone iwe kukomya, nhumbula za hewo zigagadala wone wadedeze na kukunda kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga hewo,

⁴² lelo aho nani ndolikumbuchila ilagano lya heni na Abulahamu na Isaka na Yakobo, na kuikumbuchila yila isi.

⁴³ Mhela vyowowa kunze kwa isi ya hewo, isi ayo yosechelela kwesela kwa hewo vyokuwa kuli uchiwa. Mhela awo hewo wa kukunda kugazigwa kwa chiwalo cha gehile ga hewo kwa vila nawalema kuhulichiza utaguso wa heni na kubeza malajizo ga heni.

⁴⁴ Ila, hamwe na ago geng'ha, lowowa kuli isi ya wang'honyo wa hewo, heni siwaleka hebu ne kuwazudila ne kuwakopola ng'hatu ne kuleka lila ilagano lya heni, Mkulu Nguluwi, Nguluwi wa

hewo.

⁴⁵ Ila kwa chiwalo cha hewo ndokumbuchila ilagano lyonditile na wasekulu wa hewo na londi-walavile kuli isi ya Misili, kuno isi zeng'ha zilolela, leka heni ndiwe Nguluwi wa hewo. Heni nda Mkulu Nguluwi.”

⁴⁶ Aga ndo malajizo na mizilo na utaguso gawele Mkulu Nguluwi nakamha wanhu wa Isilaeli kula kuchidunda cha Sinai kwa kukolela Musa.

27

Malajizo galiguwala chilaho

¹ Mkulu Nguluwi nakamlonjela Musa,

² “Walonjele Waisilaeli kota wone munhu yawiche chilaho cha kumlavila munhu Mkulu Nguluwi, munhu ayo koweza kusa chilaho cha heye kwa kulipiza chasi cha sendi zoziganigwe kota ahi.

³ Mlume yawele na miyaka makumi meli mbaka miyaka makumi sita kogomboligwa kwa sendi migwala* makumi gahano kwa kuwinza chipimilo cha ihema lya Nguluwi.

⁴ Wone yawe mdala, kogomboligwa kwa sendi migwala makumi gadatu.

⁵ Wone munhu ayo yawe wa miyaka jihano mbaka miyaka makumi meli kogomboligwa kwa sendi migwala makumi meli wone yawe mlume na migwala kumi ja sendi wone yawe mdala.

⁶ Wone yawe mwana wa mwezi umwe mbaka miyaka jihano, kogomboligwa kwa sendi

---

* **27:3 migwala** Kwa Chiebulaniya ndo shekeli, na shekeli ndo igwala liwele na itunyo lya kota gilamu kumi na imwe hino.

migwala jihano ja sendi wone yawe mlume na migwala jidatu ja sendi wone yawe mdala.

⁷ Wone munhu ayu kana miyaka makumi sita na mzidi, kogomboligwa kwa sendi migwala kumi na jihano ja sendi wone yawe mlume na migwala kumi ja sendi wone yawe mdala.

⁸ Ila wone iwe munhu ayo ndo mzunwa na hambe yaweze kuhilusa sendi za heye zoyawele ngudaigwa, lelo munhu ayo kohilikwa kwa mtambika. Mtambika komlola goya na kwamula chasi cha sendi choyalinguganigwa kulavya kuli ludali lwa heye lwa kilaha.

⁹ “Wone kilaha kwa heye kwangulapa igongolo liwele wanhu humlavila Mkulu Nguluwi nhambiko, lelo chila nhambiko kota igongolo alyo, yowa chinhu chelile.

¹⁰ Hambe ikundigwe kuligalula igongolo alyo kwa yunji yoneche yula, yanojile kwa yehile ama yehile kwa yanojile. Wone yagalule kwa igongolo liyage, jeng'ha mili jowa jelile.

¹¹ “Wone choyelahile acho changulapa igongolo likokomoche, liwele hambe liwe lya kumlavila Mkulu Nguluwi, lelo munhu yalilavile, koligala kwa mtambika,

¹² na heye mtambika kolonga chasi cha sendi ya heye kota vyoiwele kunoga ama kwiha kwa heye. Ndo vyoiwa yuye mtambika vyoyolongwa.

¹³ Ila wone iwe yuye yogana kugombola, lelo kokonjeza chasi cha sendi honhu ha kahano ha bei ya igongolo alyo.

¹⁴ “Wone munhu yaiwiche ng'handanda ya heye iwe ya chiuyeng'ha kwa Mkulu Nguluwi, mtambika kolonga bei ya heye kota vyoiwele kunoga

ama kwiha kwa heye. Ndo vyoiwa yuye mtambika vyoyolonga.

¹⁵ Wone ayo munhu yaiwichile chiuyeng'ha, yagane kugombola ayo ng'handanda, lelo kokonjeza honhu ha kahano ha chasi cha sendi za heye, na alo lowa lufufu lwa heye.

¹⁶ “Wone munhu yauwiche chiuyeng'ha mgunda wa heye kwa Mkulu Nguluwi, lelo sendi za heye zopimigwa kota nyhadikwa zila zinyaligwe kuli mgunda awo, kwa chila kilo makumi meli ga shayili, sendi ya ayo yowa migwala kumi.

¹⁷ Wone yaudite mgunda wa heye uwe wa chiuyeng'ha kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila miyaka makumi gahano, bei yake yanguganigwa iwe iwhanile na chipimilo cha hemwe chenele.

¹⁸ Ila wone yauwiche uwe wa chiuyeng'ha, hamba houpuluta mwaka awo, lelo mtambika kolonga bei ya awo mgunda kota vyoiwele miyaka jisigale kufichila mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano na bei ya heye ipunguzigwe.

¹⁹ Wone gwegwe ugana kugombola, lelo ndo yomlapa yonjezele chasi cha honhu ha kahano ha sendi ya awo mgunda, na hamba lowa lufufu lwa heye.

²⁰ Ila wone yolema kugombola na kuguzigwa kwa munhu yunji, lelo mgunda awo uleche kugomboligwa kahi.

²¹ Kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mgunda awo wolechelwa leka uwe wa Mkulu Nguluwi

mazuwa gose. Wowa wa watambika.

²² “Wone munhu nakaulavya kwa Mkulu Nguluwi mgunda woyagulile, mina hauwele wa heye kwa uhalizi,

²³ mtambika kolonga bei ya mgunda awo kota vila vyoiwele miyaka jisigale kafichila mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano na munhu ayo kolonjelwa yalavye chasi cha sendi kota ndo chinhu chelile kwa Mkulu Nguluwi.

²⁴ Ila kuli mwaka wa mnvina ya kukumbuchila kwa miyaka makumi gahano, mgunda awo ndo yanguganigwa uhilulwe kwa yauguzile ama kwa walelwa wa hewo.

²⁵ Chila chasi cha sendi chopimigwa kwa chipimilo cha ihema lya Nguluwi, chiwele ngugawigwa kuli vihande makumi meli.

²⁶ “Lileleche mwaluko kwa migongolo, lyowa lya Mkulu Nguluwi, homuwika munhu yoneche yawe wa chiuyeng’ha, liwe isenga ama ing’holo, alyo ndo lya Mkulu Nguluwi.

²⁷ Wone ndo igongolo likokomoche, lilyo koligula kwa kulawila kuli chipimilo na kokonjeza honhu ha kahano ha sendi za igongolo alyo. Wone haligomboligwe, lelo lyoguzigwa kuli chipimilo cha hemwe chenele.

²⁸ “Ila chinhu choneche chiwichigwe chiwe cha chiuyeng’ha kwa Mkulu Nguluwi, chiwe ndo munhu ama igongolo ama chinhu choupegwe kwa kuhalila, hachiguzigwa ne kugomboligwa hebu. Choneche chiwichigwe chiwe chiuyeng’ha kwa Mkulu Nguluwi ndo chelile ng’hatu.

²⁹ Munhu yoneche yawichigwe yawe wa chiuyeng'ha kwa kukopoligwa[†], yaleche kugomboligwa, yanguganigwa yabagame.

³⁰ “Honhu ha kumi ha mbena hawe nyhule ama mafuza ga igodi, geng'ha ndo lufufu lwa Mkulu Nguluwi, ndo vyelile kwa Mkulu Nguluwi.

³¹ Wone munhu yogana kuhagombola honhu ha kumi ha heye, kolipa sendi ya heye na konjeza honhu ha kahano ha sendi.

³² Na ndolendole yoneche ya isenga ama ya ing'holo, chila lilingukola hasi ha ng'hweku, honhu ha kumi ndo helile kwa Mkulu Nguluwi.

³³ Munhu yoneche yohambe yakundizwe ku-
uza kota igongolo alyo ndo linoga ama liha
na igongolo alyo haligalamulwa hebu kwa linji.
Wone ligalamulwe kwa linji, migongolo jeng'ha
mili jowa jelile, hajigomboligwa.”

³⁴ Ago ndo malajizo gawele Mkulu Nguluwi
nayamlajize Musa yawalonjele Waisilaeli,
kuchidunda cha Sinai.

[†] **27:29** *yawichigwe yawe wa chiuyeng'ha kwa kukopoligwa* Kilan-gusa ng'hatu kuli mbuli ayi, usome kuli chitabu cha Kulawa 22:20 na Kukumbuchila 20:17.

**Ilagano Iya Katali, Ilagano Linyale kwa
Wanhu Weng'ha
The New Testament + Genesis in Vidunda**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d